

Univerzita Hradec Králové

Pedagogická fakulta

Hudební katedra

První cesty Bambini di Praga do Japonska

Bakalářská práce

Autor: Michaela Mohylová

Studijní program: B7507 Specializace v pedagogice

Obor: Historie se zaměřením na vzdělávání
Hudební kultura se zaměřením na vzdělávání

Vedoucí práce: Mgr. Jiří Skopal, Ph. D.

Hradec Králové

2019

Zadání bakalářské práce

Autor: Michaela Mohylová

Studium: P16P0082

Studijní program: B7507 Specializace v pedagogice

Studijní obor: Historie se zaměřením na vzdělávání, Hudební kultura se zaměřením na vzdělávání

Název bakalářské práce: První cesty Bambini di Praga do Japonska

Název bakalářské práce First trips Bambini di Praga to Japan
AJ:

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Práce bude pojednávat o prvních koncertních turné dětského sboru Bambini di Praga do Japonska a jejím cílem bude zmapovat úspěch sboru Bambini di Praga na japonských ostrovech. Dále se bude práce zabývat srovnáním dvou rozdílných kultur a doplní ji osobní vzpomínky PhDr. Blanky Kulínské.

JINDŘICH, Lukáš, Bambini di Praga, diplomová práce, Univerzita Karlova, 2010. ŠKÁPÍKOVÁ, Jitka, Bambini di Praga, Praha, 2007. Kronika a archiv sboru Bambini di Praga Vzpomínky PhDr. Blanky Kulínské

Garantující pracoviště: Hudební katedra,
Pedagogická fakulta

Vedoucí práce: Mgr. Jiří Skopal, Ph.D.

Oponent: prof. PhDr. Jiří Skopal, CSc.

Datum zadání závěrečné práce: 16.1.2018

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala pod vedením vedoucího bakalářské práce samostatně a uvedla jsem všechny použité zdroje informací.

V Hradci Králové dne

Poděkování

Děkuji paní PhDr. Blance Kulínské a panu Mgr. Jiřímu Skopalovi, Ph.D. za odborné vedení bakalářské práce a poskytnutí cenných rad.

Anotace

MOHYLOVÁ, Michaela. *První cesty Bambini di Praga do Japonska*. Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové, 2019. 46 s. Bakalářská práce.

Bakalářská práce pojednává o čtyřech prvních turné Bambini di Praga do Japonska. V první kapitole je popsána historie sbormistrovské práce Bohumila Kulínského st. a jeho počínání ve sboru Hrabůvských zpěváků, Dětského pěveckého sboru Československého rozhlasu a Bambini di Praga. Další kapitoly popisují průběh jednotlivých turné, koncertní program, reakce japonských posluchačů a důležitá hudební jména s turné spojená.

Klíčová slova: Bambini di Praga, dětský pěvecký sbor, Japonsko, 70. léta 20. století

Annotation

MOHYLOVÁ, Michaela. First trips Bambini di Praga to Japan. Hradec Králové: Faculty of Education, University of Hradec Králové, 2019, 46 pp. Bachelor's Thesis.

Bachelor thesis focuses about first four tours of Bambini di Praga to Japan. In the first chapter is described history of directing work of Bohumil Kulínský sr. and his work at choirs: Hrabůvský zpěváčci, Dětský pěvecký sbor Československého rozhlasu and Bambini di Praga. Other chapters describe process particular tour, repertoire, reaction of Japanese listeners and important music names linked to tours.

Keywords: Bambini di Praga, Children's choir, Japan, Second half of 20th century

Prohlášení

Prohlašuji, že bakalářská práce je uložena v souladu s rektorským výnosem č. 13/2017.

Datum:.....

Podpis studenta:.....

Obsah

Úvod.....	9
1 Historie sbormistrovské práce Bohumila Kulínského	10
1.1 Rodina Kulínských.....	10
1.2 Hrabůvští zpěváci	12
1.3 Dětský pěvecký sbor Československého rozhlasu aneb „Kulínčata“ ...	14
1.4 Vznik Bambini di Praga	16
2 Koncertní turné Bambini di Praga do Japonska 1973.....	19
3 Koncertní turné Bambini di Praga do Japonska 1975.....	26
4 Koncertní turné Bambini di Praga do Japonska 1978.....	34
5 Koncertní turné Bambini di Praga do Japonska 1985.....	38
6 Závěr	43
7 Prameny a literatura	44
8 Seznam příloh	46

Úvod

Bambini di Praga byl hudební pojem pohybující se na české sborové scéně rovných třicet osm let. Mnoha lidem se v posledních letech sbor dostal do podvědomí díky kauze Bohumila Kulínského ml. za zneužívání sboristek. Cílem této práce není objasnit vzniklou situaci. Ať už poslední roky probíhaly ve sboru jakkoliv, lidé by neměli zapomenout na mnohaleté úspěchy sbormistrů i členů tohoto sboru. Protože i já sama jsem byla posledních sedm let působení aktivní členkou, chtěla jsem tímto poděkovat všem profesorům a sbormistrům, kteří mě svědomitě vedli lásce k hudbě. K těmto osobám patří hlavně paní PhDr. Blanka Kulínská, která mi byla při psaní této práce cennou studnicí informací a vzpomínek.

Bambini di Praga byl prvním sborovým tělesem, které se za totalitního režimu v Československu dostalo na japonské ostrovy. Pomohl zde podnítit zájem japonského obyvatelstva o českou kulturu a dopomohl k upevnění vztahů mezi těmito dvěma státy.

Bakalářská práce je rozdělena na dvě části. V první části popisují historii rodiny Kulínských, hlavně Bohumila Kulínského st., který se zasloužil o vyvýšení tří sborů, které vedl - Hrabůvští zpěváčci, Dětský pěvecký sbor Československého rozhlasu a samozřejmě Bambini di Praga, jehož byl zakladatelem. Historie každého sboru je zde zmíněna ve stručnosti. Tyto informace čerpám z knihy Jitky Škápíkové: Stíny a výsluní Bambini di Praga a z diplomové práce Bambini di Praga Lukáše Jindřicha, který byl několik let sbormistrem již zmíněného sboru. Ve druhé části detailněji popisují jednotlivé zájezdy do Japonska, a to v letech – 1973, 1975, 1978 a 1985. Zaměřuji se na průběh jednotlivých zájezdů, přípravu na ně, koncertní program a všemi významnými lidmi, kteří zajistili posluchačům ten největší zážitek. Pro tyto kapitoly vycházím ze soukromého archivu PhDr. Blanky Kulínské, která mi pro tyto účely archiv laskavě zapůjčila.

Seznam příloh obsahuje fotodokumentaci archivu a notový materiál, o kterém se zmiňuji ve své práci.

Na závěr bych chtěla poděkovat bývalým členkám sboru, které se zúčastnili jednotlivých zájezdů do Japonska a které mi laskavě poskytly své vzpomínky a fotografický materiál vyskytující se v příloze.

1 Historie sbormistrovské práce Bohumila Kulínského

Pokud bychom chtěli mluvit pouze o historii sboru Bambini di Praga, minuli bychom obrovský kus práce a historie ze života pana Bohumila Kulínského st. Proto bych ve stručnosti zmínila historii rodu Kulínských a zopakovala bych některé úspěchy a důležité momenty na poli školy sborového zpěvu, o které se určitě Bohumil Kulínský st. zasloužil, a to nejen při působení s Bambini di Praga, ale i s Hrabůvskými zpěváčky a Dětským pěveckým sborem Československého rozhlasu, tzv. „Kulínčaty“.

1.1 Rodina Kulínských

Bohumil Kulínský se narodil 25. srpna 1910 a pocházel z velmi chudé rodiny. Jeho maminka zemřela, když mu bylo čtrnáct let, a tak jakožto druhý nejstarší sourozenec ze šesti dětí, musel ve svém mladém věku živit rodinu.¹ „Do hornického povolání jsem vstupoval ve svých čtrnácti letech a za celou dobu necelých šesti let jsem byl tačníkem, vozačem a po vykonání zkoušky jsem pak jezdil s důlní lokomotivou. Při nočních směnách jsem se soustavně vzdělával, takže za dobu hornického povolání jsem absolvoval 3. a 4. třídu školy měšťanské, 2 ročníky hornické pokračovací a 3 ročníky hudební školy, oddělení houslového a violoncellového.“² Z dolních hlubin mu prý pomohl sen, že se stane učitelem. Od té doby dělal vše proto, aby získal nutné vzdělání. V roce 1931 začal studovat Učitelský ústav. v Opavě a o sedm let později se stal učitelem na měšťanské škole v Hrabůvce.³

PhDr. Blanka Kulínská, narozená Bicanová se narodila 11. ledna 1935 v Chlaponicích. Matka Anežka byla v domácnosti a starala se o své dvě dcery. Otec Václav Bican byl krejčí. Po absolvování vojenské služby v Praze se zde v roce 1939 s rodinou přestěhoval.⁴ V devíti letech nastoupila do Kühnova dětského sboru. Z tohoto působení si akorát pamatuje mladou, krásnou, štíhlou ženu s lokýnkami, která vedla její sborové oddělení. Jednalo se zřejmě o manželku pana doktora Bachulky, který se později stal přítelem manželů Kulínských a měl značné známosti na západě.

¹ ŠKÁPÍKOVÁ, Jitka. *Bambini di Praga: výsluní a stíny*. Vyd. 1. Praha: Mladá fronta, 2007. s. 13. ISBN 978-80-204-1583-7.

² Tamtéž

³ Tamtéž

⁴ JINDŘICH, Lukáš. *Bambini di Praga*. Praha, 2010. s. 25. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, obor sbormistrovství.

Po konci války přišel Blance Kulínské dopis s oznámením, že od září zahajuje práci Dětský pěvecký sbor Československého rozhlasu. „*Nejdřív jsem dostala oznámení, že se mám dostavit na zkoušku do Rozhlasu. O týden později mi přišlo stejné oznámení do Kühnova dětského sboru. Tam už jsem samozřejmě nešla.*“⁵

Blanka Kulínská byla několik let řadovou zpěvačkou Dětského pěveckého sboru Československého rozhlasu. Svou sbormistrovskou dráhu zahájila ve svých sedmnácti letech, kde se ujala práce v přípravných odděleních Dětského pěveckého sboru Československého rozhlasu. Od roku 1954 pracovala již i s koncertním oddělením sboru. Současně studovala na vysoké škole se zaměřením na práci s dětským sborem. Toto studium zakončila doktorátem filozofie. Její práce v Rozhlase spočívala především v přípravě a natáčení pořadů pro školní mládež ve věku 6-11 let. V roce 1973 založila se svým mužem Dr. Bohumilem Kulínským sbor Bambini di Praga, se kterým podnikla zájezdy po Evropě Americe a Asii. Funkce sbormistra Bambini di Praga bylo hlavním těžištěm její sbormistrovské činnosti. Vedle tohoto sboru založila a vedla Pražský chlapecký sbor FOK. Za svou práci získala několik cen a vyznamenání.⁶

Bohumil Kulínský ml. se narodil v roce 1959 a už od dětství zpíval v pěveckém sboru svých rodičů, kde získal základy hudebního vzdělání a dostal se do styku s živým prováděním hudby. V roce 1976 rozhodlo o jeho další dráze náhodné dirigování přípravných oddělení sboru Bambini di Praga – Bimbi. S koncertním oddělením účinkoval v mnoho zemích po celém světě. Natočil velké množství snímků pro Rozhlas a televizi a množství kompaktních disků. Koncem srpna 2004 byl zatčen policií za zneužívání sboristek Bambini di Praga, den před odletem na turné do Japonska. Svůj trest si odpykával v Pražské věznici Ruzyň. 21. června 2011 byl podmíněně propuštěn na svobodu. V minulosti působil jako šéfdirigent Opery Národního divadla a spolupracoval i se Symfonickým orchestrem hlavního města Prahy. Ke konci života pracoval v televizi jako asistent kamery a spolupracoval rovněž na Adventních koncertech České televize. 15 září 2018 byl nalezen ve svém domě mrtvý. Bylo mu 59 let.⁷

⁵ Rozhovor s PhDr. Blankou Kulínskou [mp3]. Osobní archiv autora.

⁶ *Japonsko 1985*. Osobní archiv PhDr. Blanky Kulínské

⁷ Osobní archiv PhDr. Blanky Kulínské.

1.2 Hrabůvští zpěváčci

Protože byl Bohumil Kulínský st. již od svého útlého věku zapáleným nadšencem hudby, dlouho ve své kantorské profesi nezahálel a již ve školním roce 1939/1940 seskupil svůj první sbor v Hrabůvce. Už od počátku používal mladý sbormistr zvláštní metody. Nikdy do zkoušky nepřišel s nástrojem. Všechny skladby byly nacvičeny přímou intonací z notového zápisu⁸ a neustálým nacvičováním až do finální libosti sbormistra, jehož absolutní sluch se nemýlil. Nebyl ale na to sám, a proto mu do zkoušek zpočátku chodil jako konzultant a poradce prof. Jan Šoupal, hudební skladatel, pedagog a sbormistr Pěveckého sdružení moravských učitelů.⁹

Že se Kulínského metody zdají být správné, potvrdilo mj. i vítězství v celostátní soutěži tehdejšího školského rozhlasu o nejlepší dětský sbor.¹⁰ Soutěže samotné se mohli účastnit vybraní zpěváčci na základě sbormistrova přísného výběru. Pro děti byl tehdy obrovský zážitek už jen pouhý výlet do hlavního města, která v té době byla okupována nacisty. Kulínského sbor Měšťanské školy v Hrabůvce, vyhrál z 300 zúčastněných sborů¹¹, o kterém rozhodovaly školy samotné i odborná porota, v jejímž vedení byl hudební skladatel Karel Hába: „*Považuji jen za milou povinnost vám a žákovskému sboru co nejsrdečněji poblahopřát ke krásnému výkonu a k první ceně, pro kterou vyzněl jasně znějící posudek odborné poroty, ale velkou většinou i hlasování škol, které závod poslouchaly. Prostý a nevyumělkovaný přednes, čistá intonace a přesný rytmus, tím jste zvítězili právem jak v povinné, tak i ve volných skladbách.*“¹² Toto vítězství bylo pouhým jedním z úspěchů Hrabůvských zpěváčků. Od té doby přicházela první pochvalná kritika a s ní i nabídky práce.

⁸ JINDŘICH, Lukáš. *Bambini di Praga*. Praha, 2010. s. 10. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, obor sbormistrovství.

⁹ ŠKÁPÍKOVÁ, Jitka. *Bambini di Praga: výsluní a stíny*. Vyd. 1. Praha: Mladá fronta, 2007. s. 17. ISBN 978-80-204-1583-7.

JINDŘICH, Lukáš. *Bambini di Praga*. Praha, 2010. s. 10. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, obor sbormistrovství.

¹⁰ ŠKÁPÍKOVÁ, Jitka. *Bambini di Praga: výsluní a stíny*. Vyd. 1. Praha: Mladá fronta, 2007. s. 19. ISBN 978-80-204-1583-7.

¹¹ Rovněž zmiňuje některé prameny, které uvádí 30 sborů na našem území.

¹² Tamtéž.

11. června 1941 nahrál sbor svůj kompletní repertoár v ostravském rozhlasu, nahrávka se nám ale bohužel nedochovala.¹³

Po skončení druhé světové války kývl Bohumil Kulínský na nabídku Československého rozhlasu¹⁴, aby zde založil sbor a působil jako jeho sbormistr.

K 1. září započal Bohumil Kulínský svou kariéru v Československém rozhlasu a vedení Hrabůvských zpěvácků nechal svému mladšímu bratrovi Ladislavovi. I když Bohumil Kulínský jezdil jednou týdně za svými svěřenci, sbor pokračoval bez svého sbormistra už jen pouhé tři další roky – zanikl po zájezdu do Švédska s „Kulínčaty“¹⁵. Posledním sbormistrem tohoto sboru byl PhDr. Ivo Stolařík, za jehož působení sbor koncertoval i před tehdejším prezidentem Edvardem Benešem se svou chotí.¹⁶

Tak se Bohumil Kulínský pomalu přestěhoval z Ostravy do Prahy. Své pedagogické činnosti se ale nevzdal. Krom vyučování na Měšťanské škole v Bubenči, byl později jmenován státním profesorem na Masarykově gymnáziu v Křemencové ulici. Zároveň se přihlásil ke studiu na filozofické fakultě Karlovy univerzity, kde studoval fonetiku.¹⁷ Toto studium zakončil v roce 1951 doktorátem z filozofie na základě disertační práce *Fonetická studie o dětském hlase*.¹⁸

¹³ ŠKÁPÍKOVÁ, Jitka. *Bambini di Praga: výsluní a stíny*. Vyd. 1. Praha: Mladá fronta, 2007. s. 21. ISBN 978-80-204-1583-7.

¹⁴ ŠKÁPÍKOVÁ, Jitka. *Bambini di Praga: výsluní a stíny*. Vyd. 1. Praha: Mladá fronta, 2007. s. 22. ISBN 978-80-204-1583-7.

¹⁵ ŠKÁPÍKOVÁ, Jitka. *Bambini di Praga: výsluní a stíny*. Vyd. 1. Praha: Mladá fronta, 2007. s. 40. ISBN 978-80-204-1583-7.

¹⁶ ŠKÁPÍKOVÁ, Jitka. *Bambini di Praga: výsluní a stíny*. Vyd. 1. Praha: Mladá fronta, 2007. s. 22. ISBN 978-80-204-1583-7.

¹⁷ ŠKÁPÍKOVÁ, Jitka. *Bambini di Praga: výsluní a stíny*. Vyd. 1. Praha: Mladá fronta, 2007. s. 23. ISBN 978-80-204-1583-7.

¹⁸ ŠKÁPÍKOVÁ, Jitka. *Bambini di Praga: výsluní a stíny*. Vyd. 1. Praha: Mladá fronta, 2007. s. 45. ISBN 978-80-204-1583-7.

1.3 Dětský pěvecký sbor Československého rozhlasu aneb „Kulínčata“

Téměř třicet let zaznívalo na vlnách Československého rozhlasu hlášení: „*Zpíval vám Dětský pěvecký sbor Československého rozhlasu pod vedením profesora Bohumila Kulínského.*“¹⁹

I když známá přezdívka sboru vznikla až za působení Bohumila Kulínského, Dětský pěvecký má své počátky ještě před jeho příchodem, a to ve třicátých letech minulého století, s rozvojem pravidelného rozhlasového vysílání pro školy²⁰. Pro dvojí poslání tohoto vysílání – posilovat lásku k hudbě a povzbuzovat aktivní zpěv u školních dětí ukázkami sólových i sborových výkonů – vznikl r. 1932²¹ v Českém rozhlasu sbor pod vedením významného pěvce, režiséra a sbormistra Jana Kühna. Tento soubor se o rok později osamostatnil a pod názvem svého zakladatele vystupuje dodnes.²²

První důležitější natáčení bylo v roce 1946, kdy bylo vybráno pár členů na hudební natáčení filmu *Nezbedný bakalář*. Sbor v hudebním studiu Ve Smečkách nazpíval píseň *Koleda* od Jiřího Srnky. „*Tu písničku zpívali a hráli kluci pana profesora Miroslava Venhody, Schola Cantorum. Byly jsme tam tři holky, které byly vybrané, a pan dirigent se divil, proč tu jsme – vždyť to mají zpívat sami kluci!. Můj muž na to odvětil, že se mezi nimi jednoduše ztratíme.*“

Historicky první zahraniční turné, které kdy Kulínčata podnikla, bylo ze začátku poměrně nejisté. První země, nad kterou se uvažovalo, bylo Dánsko. Bohumil Kulínský st. doprával svým svěřencům nejen hudební vzdělání a dával jim za úkol různé úkoly – třeba najít si informace o dané zemi. Kulínčata si takhle nastudovala Dánsko, Norsko a Švédsko. Poslední zmíněná země se nakonec ukázala tou cílovou. Profesor Kulínský přinesl do zkoušky

¹⁹ JINDŘICH, Lukáš. *Bambini di Praga*. Praha, 2010. s. 11. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, obor sbormistrovství.

²⁰ GREGOR, Vladimír a SEDLICKÝ, Tibor. *Dějiny hudební výchovy v českých zemích a na Slovensku*. Vydání 1. Praha: Editio Supraphon, 1973. s. 87. Comenium musicum; 10.

²¹ GREGOR, Vladimír a SEDLICKÝ, Tibor. *Dějiny hudební výchovy v českých zemích a na Slovensku*. Vydání 1. Praha: Editio Supraphon, 1973. s. 88. Comenium musicum; 10.

O sboru. In: *Kühnův dětský sbor* [online]. Praha: 2019 [cit. 12. května 2019]. Dostupné z: <http://www.kuhnata.cz/cs/pages/239-o-sboru/>

²² O sboru. In: *Kühnův dětský sbor* [online]. Praha: 2019 [cit. 12. května 2019]. Dostupné z: <http://www.kuhnata.cz/cs/pages/239-o-sboru/>

noty švédské hymny a píseň *Vi ska ställa te´en rollinger dans*²³, která se později stala součástí bloku mezinárodních písní „Letem světem s Bambin di Praga“ zpívaného na koncertech mj. i v Japonsku. Společně s nejšikovnějšími členy Hrabůvských zpěváků se účastnili Akce na pomoc evropským národům postiženým druhou světovou válkou.²⁴ „Zpočátku se Letem světem uvádělo hlavně na prázdninových soustředěních jako zábava při posledních, rozlučkových večerech. Děti si samy vyráběly kostýmy různých národů, a také cedule s názvy zemí, ze kterých písničky pocházely. Postupně se začalo víc dbát na jazykovou i stylovou přesnost a čistotu, sbor začal spolupracovat s odborníky, kteří dohlíželi na to, aby každý text byl nastudován bezchybně a přesně podle originálu.“²⁵

Asi nejdůležitějším datem padesátých let byla pro Kulínčata svatba Bohumila Kulínského st. s Blankou Bicanovou. Od té doby začala Blanka Kulínská externě pracovat v Rozhlase, kde vedla nejmladší oddělení.²⁶

Po úspěších na domácí scéně, o které se detailněji rozepisuje Jitka Škápíková ve své knize a Lukáš Jindřich ve své Diplomové práci, se sláva sboru postupně rozrůstala v okolních zemích. Šedesátá léta byla pro funkčnost sboru nabitá významnými událostmi. Od roku 1960 sbor začal pravidelně jezdit do NDR, kde se setkával s pěveckými sbory z bývalého socialistického bloku²⁷. V roce 1963 jel Dětský pěvecký sbor Československého rozhlasu poprvé do Itálie. Účinkoval zde v rámci hudebního festivalu *Sagra musicale Umbra*. Tato země bude sboru o sedm let později osudnou. V roce 1964 sbor uvedl skladbu *A ceremony of Carols*, která byla pro dramaturgii repertoáru významná.²⁸ Toto pásmo starých anglických koled mělo v Československu premiéru 25. prosince 1964 pod názvem *Slavnost vánoční* a k Bohumilu Kulínskému se dostala díky manželu přední české cembalistky Zuzany

²³ ŠKÁPÍKOVÁ, Jitka. *Bambini di Praga: výsluní a stíny*. Vyd. 1. Praha: Mladá fronta, 2007. s. 37. ISBN 978-80-204-1583-7.

²⁴ Tamtéž.

²⁵ ŠKÁPÍKOVÁ, Jitka. *Bambini di Praga: výsluní a stíny*. Vyd. 1. Praha: Mladá fronta, 2007. s. 41. ISBN 978-80-204-1583-7.

²⁶ ŠKÁPÍKOVÁ, Jitka. *Bambini di Praga: výsluní a stíny*. Vyd. 1. Praha: Mladá fronta, 2007. s. 49. ISBN 978-80-204-1583-7.

²⁷ ŠKÁPÍKOVÁ, Jitka. *Bambini di Praga: výsluní a stíny*. Vyd. 1. Praha: Mladá fronta, 2007. s. 69. ISBN 978-80-204-1583-7.

²⁸ ŠKÁPÍKOVÁ, Jitka. *Bambini di Praga: výsluní a stíny*. Vyd. 1. Praha: Mladá fronta, 2007. s. 70. ISBN 978-80-204-1583-7.

Růžičkové.²⁹ Na základě této nahrávky byl sbor v roce 1966 přizván ke spoluúčinkování ve Velké mši h moll Johanna Sebastiana Bacha, a to do částí Gloria a Confiteor. Dirigentem byl švýcarský hudebník Antonio de Baire.³⁰ Koncertovalo se ve Svatovítské katedrále, v Paříži, Itálii i Švýcarsku.³¹

1.4 Vznik Bambini di Praga

Psal se rok 1970, který se pro manžele Kulínský zapsal jako rok velkých změn. Sbor Československého rozhlasu pod vedením Bohumila Kulínského se stával v Evropě věhlasnějším³². Osudná se jim stala cesta do Itálie, a to jmenovitě noc z 9. na 10. března, kdy sbor strávil noc v římském Palazzo Barberini³³. Samo o sobě by asi nešlo o nic hrozného, pokud by Československo nebylo pod nadvládou režimu, jehož ideologie byla proti křesťanské víře ve všech možných směrech. Jakékoliv vztahy s Vatikánem, jakkoliv nepodložené, mohly být pro danou osobu velmi „nešťastné“. Dle vzpomínek paní doktorky Kulínské se bezprostředně po jednom ze dvou koncertů v již zmíněném paláci, objevil u ní kulturní atašé z velvyslanectví. Ten se jí měl zeptat, kde sbor přespává. Protože se Kulínští ani tolik nestarali, kde budou nocovat (sbor často koncertoval bez nároku na honorář a pro drahé hotely jim nezbyly peníze), nenapadlo jí, že by upřímná odpověď mohla mít pro budoucnost sboru fatální následky. Očividné se to stalo hned po příjezdu do Prahy, kdy byl doktor Kulínský okamžitě poslán na kobereček před vedení Československého rozhlasu, kde mu bylo oznámeno, že je někdo udal z ambasády v Itálii. Na Kulínského bylo často apelováno, aby vstoupil do komunistické strany. Jakožto bývalý horník³⁴, člověk pocházející z dělnického lidu, mající takřka mezinárodní pověst, měl být prakticky dokonalým stranickým kádrem.

²⁹ Tamtéž.

³⁰ JINDŘICH, Lukáš. *Bambini di Praga*. Praha, 2010. s. 13. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, obor sbormistrovství.

³¹ ŠKÁPÍKOVÁ, Jitka. *Bambini di Praga: výsluní a stíny*. Vyd. 1. Praha: Mladá fronta, 2007. s. 77. ISBN 978-80-204-1583-7.

³² ŠKÁPÍKOVÁ, Jitka. *Bambini di Praga: výsluní a stíny*. Vyd. 1. Praha: Mladá fronta, 2007. s. 83. ISBN 978-80-204-1583-7.

³³ Tamtéž.

³⁴ ŠKÁPÍKOVÁ, Jitka. *Bambini di Praga: výsluní a stíny*. Vyd. 1. Praha: Mladá fronta, 2007. s. 13. ISBN 978-80-204-1583-7.

Bohumil Kulínský ale těmto nátlakům nikdy nepodleh. ³⁵ Nikdy nechtěl být politicky činný a jediné co ho opravdu zajímalo, byla aktivní práce se sborem a jeho členy. Vedení sice nějakou dobu tolerovalo Kulínského mimo rozhlasové výjezdy, nadšení ale nebyli ani z toho, když zjistili, že po Evropě cestují pod názvem *I Bambini di Praga*, což v italštině doslova znamenalo „Děti z Prahy“ nebo taky „Pražská Jezulátka“. Toto označení se táhlo se sborem po celé Itálii, na všech plakátech. I když se jednalo pouze o zeměpisné označení, Italové si jej spojovali s oficiálním názvem sboru. ³⁶

Tyto všechny okolnosti zapříčinily to, že posledním dubnovým dnem roku 1973 vedení Rozhlasu, po uvedení do funkce šéfa Hlavní redakce pro děti a mládež, soudruha Vlastimila Dolejše, ukončuje třicetiletou spolupráci s doktorem Kulínským. „*Jednoho dne jsme přišli do zkušebny do Chelčického na Žižkově, ale u dveří zkušebny byly vyměněny zámky. Všichni jsme zůstali stát na chodníku a nemohli jsme dovnitř. Tak jsme zkoušku rozpustili. Bylo to strašné, vůbec jsme nevěděli, co máme dělat.*“ ³⁷

Sbor pod jeho vedením ještě stihl koncerty po Švýcarsku, Francii a Maďarsku. Jméno i práce Bohumila Kulínského byla po Rozhlase zakázána. Dokonce se přestaly uvádět veškeré snímky, které se sborem natočil, na všech byla popiska „nevysílat“. ³⁸

Manželé Kulínští se tak ocitli „na ulici“ a právě v tomto těžkém momentě se projevila věrnost členů sboru. Od 1. května 1973 zkoušel sbor v budově základní školy v Karlíně na Lyčkově náměstí, a to do roku 2002, kdy byla škola vyplavena ničivými povodněmi. O tři měsíce později se již jako samostatný soubor vydal na turné do Japonska.

Následující části historie sboru jsou opět detailně rozebrány v knize Jitky Škápíkové a Diplomové práci Lukáše Jindřicha. Proto z historie vybírám důležité momenty sboru.

V roce 1983 vydal Bohumil Kulínský v nakladatelství a vydavatelství Panton knihu *Vokální stenografie*, kde vysvětluje svůj výtvar zápisu notového písma bez pomoci klasické

³⁵ ŠKÁPÍKOVÁ, Jitka. *Bambini di Praga: výsluní a stíny*. Vyd. 1. Praha: Mladá fronta, 2007. s. 83. ISBN 978-80-204-1583-7.

³⁶ ŠKÁPÍKOVÁ, Jitka. *Bambini di Praga: výsluní a stíny*. Vyd. 1. Praha: Mladá fronta, 2007. s. 84. ISBN 978-80-204-1583-7.

³⁷ ŠKÁPÍKOVÁ, Jitka. *Bambini di Praga: výsluní a stíny*. Vyd. 1. Praha: Mladá fronta, 2007. s. 85. ISBN 978-80-204-1583-7.

³⁸ JINDŘICH, Lukáš. *Bambini di Praga*. Praha, 2010. s. 14. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, obor sbormistrovství.

pětilinkové osnovy.³⁹ Vokální stenografie měla nahradit složitost i náročnost klasického notového písma jednoduššími prvky, a tím pomoci hudební praxi. Měla sloužit v situacích, kdy je třeba rychle zaznamenat melodii, melodický nápad, intonační cvičení nebo pohotově opsat nějakou píseň. Toto napsal Bohumil Kulínský v úvodu učebnice: „*Předkládám naši hudební veřejnosti, sbormistrům, hudebním skladatelům studii Vokální stenografie, studii zcela nového záznamu melodie i vokální skladby, která je v podstatě skutečně určitou obdobou běžného těsnopisu, používaného k rychlému zápisu mluveného slova. Ovšem s používaným těsnopisem má jen velmi málo společného, neboť stejně jako běžné notové písmo i ona musí zaznamenávat přesnou výšku tónů, akordů i přesný rytmus.*“⁴⁰ I když se tento systém notového písma nezažil, pracoval celý život na různých pedagogických „vychytávkách“, se kterými by děti s hudebním i nehudebním sluchem naučil co nejjednodušeji hudební teorii. Vymyslel pohádku, podle kterých si děti snadno a rychle osvojily čtení not: Děti si hrály na dvorečku. Evička mezi nimi nebyla. Pozorovala je z okna a v ruce držela novou, krásnou gumu. Děti na ni volaly: „Hod’ nám gumu!“ Eva poslechla a hodila ji oknem ven, ale guma spadla do fialek. Děti volaly: „Eva gumu hodila do fialek!“ Frantík běžel pro gumu, hodil ji Alence, Alenka Cecilce a Cecilka ji hodila Evičce zpátky do světničky. Evička zatím vyběhla na dvorek a plakala: „Ach, Cecilko!“ Ale Cecilka jí odpověděla: „Gumu hledej doma!“ Děti se podle této pohádky naučily noty. Noty na linkách pomocí slov „Eva gumu hodila do fialek“, noty v mezerách podle jmen dětí a pak také umístění dvojice not A-C a trojice G-H-D nad i pod notovou osnovou. Tato pomůcka využívala optickou paměť a vycházela z tvarové psychologie. Zrakový vjem, který má geometrickou logiku pomáhá dětem si noty zapamatovat co nejrychleji a co nejzábavnějším způsobem.

V roce 1987 účinkoval sbor na 3. ročníku Mezinárodního festivalu pěveckých sborů ve francouzském Nantes, kde uvedl Tři malé liturgie božské přítomnosti Oliviera Messiaena. Byl to rovněž rok, kdy zemřel Bohumil Kulínský st. a hlavními sbormistry se stali Bohumil Kulínský ml. a Blanka Kulínská.

Po pádu režimu vzniká v roce 1990 Škola sborového zpěvu na popud Bohumila Kulínského ml., kde se soukromě vyučoval sborový zpěv. Při zrodu tohoto jedinečného

³⁹ ŠKÁPIKOVÁ, Jitka. *Bambini di Praga: výsluní a stíny*. Vyd. 1. Praha: Mladá fronta, 2007. s. 110. ISBN 978-80-204-1583-7.

⁴⁰ KULÍNSKÝ, Bohumil. *Vokální stenografie*. 1. vyd. Praha: Panton, 1983. s. 7.

počinu stáli: Jiří Hejduk, Jarmila Kotůlková, Helena Séquardtová, Miroslav Bureš, Jindřiška Jandurová a Božena Viskupová. Tito jednotliví kantoři stáli při Škole sborového zpěvu a střídali se zde v učení dětí v hudební nauce, intonaci, sborovému zpěvu, hře na flétnu, angličtině, ale i pohybové výchově.⁴¹ Sbor se rovněž v roce 1990 účastnil mše svaté, kterou sloužil Jan Pavel II.

V novém tisíciletí se sbor ještě vydal do zemí jako je Itálie, Německo, Čína, Hongkong, Tchaj-wan, USA, Jižní Korea a Polsko.

Po ničivých záplavách měl sbor sídlo v Dejvické základní škole na Praze 6, až do ukončení své činnosti.

Tisková mluvčí sboru oznámila veřejnosti ukončení své činnosti po koncertu 28. června 2011 v Ústřední budově Městské knihovny v Praze. Část členek sboru přestoupila do sboru Cancioneta Praga pod vedením bývalého sbormistra Bambini di Praga, Lukáše Jindřicha. Druhá větev sboru se přesunula s PhDr. Blankou Kulínskou zpět pod křídla Českého rozhlasu. Dnes tento sbor vede Věra Hrdinková.⁴²

2 Koncertní turné Bambini di Praga do Japonska 1973

*„Když se bohové Izanagi a Izanami spouštěli po duze z nebes, aby oddělili pevninu od moře, Izanagi udeřil svým kopím do bouřícího vodního víru, a tehdy z jeho kopí skanulo několik kapek, z nichž se uprostřed vodní hladiny vytvořil řetěz ostrova...“*⁴³ Takto vypráví nejstarší japonské kroniky z 8. století Kodžiki (Záznamy starých věcí) a Nihonšoki (Japonské záznamy) o vzniku Japonska.⁴⁴ Rovněž takhle začíná informační leták Bohumila Kulínského určený těm členům sboru Bambini di Praga, kteří se měli poprvé v životě podívat za hranice Východního bloku. Leták má tři strany a zřejmě kopíruje informace z nějaké cestovatelské brožury o Japonsku, protože se zde zaměřuje na následující témata: náboženství, zvyky, otázky souhlasu v japonštině, kulturu japonských domů a společenské postavení mezi muži, ženami a dětmi. Členové sboru se tedy ještě před cestou dozvídají základní informace o této

⁴¹ ŠKÁPIKOVÁ, Jitka. *Bambini di Praga: výsluní a stíny*. Vyd. 1. Praha: Mladá fronta, 2007. s. 151. ISBN 978-80-204-1583-7.

⁴² O nás. In: *Pragokonzert* [online]. Praha: 2019 [cit. 12. května 2019]. Dostupné z: <http://www.pragokonzert.com/o-nas/>

⁴³ *Pokyny – Japonsko 1973*. Osobní archiv PhDr. Blanky Kulínské.

⁴⁴ Kolektiv autorů. *Japonsko inspirace na cesty*. Praha: Lingea, 2013, s. 20.

zemi. To potvrzuje, že se Bohumil Kulínský st. snažil z pedagogického hlediska rozvíjet i ostatní složky svých svěřenců, než pouze tu hudební. Dále se, nejen v textu, zaměřuje na vhodné chování v cizině, a proto celý odstavec o japonském jídle pojmenoval „*Doma jez, co ti chutná – jinde to, co ti dají*“⁴⁵. Ke konci ještě přikládá seznam měst, kde bude sbor vystupovat: Tokio, Omija, Šimodate, Jokohama, Tojama, Kanazava, Fukušima, Tsuruska, Sakata, Nagano, Kimiina, Tokijo, I-ida, Katsumoto, Kuširo, Kitami, Obihiro, Aomori, Morioka, Kijako, Kamajči, Kesen, Kesenuma, Jamagata, Udo, Akazaki, Nýje, Šizuoka, Nagoja a Katsue. Na konec přidává Bohumil Kulínský následující slova: „*Šťastnou cestu, dobrou náladu, vzájemné pochopení, ani zrnko sobectví, elán a chuť ke koncertní práci a jediné přání: abychom se všichni ve zdraví vrátili!*“⁴⁶

Nabídka na turné do Japonska přišla od ministerstva kultury na popud Japonce Sumia Gotody.⁴⁷ Pan Gotoda byl uznávaný gymnaziální profesor, který se přes společnost Pragokonzert dostal do Prahy právě na zkoušku a natáčení Dětského pěveckého sboru Československého rozhlasu. Byl zcela nadšen barvou tohoto sboru i čistotou intonace jednotlivých členů a rozhodl se vnést některé pedagogické techniky Bohumila Kulínského i do jeho země. Paní doktorka Blanka Kulínská vzpomíná na výměnu českých národních skladeb za japonské. Panu Gotodovi se líbily nejvíce následující písně: „Ej Lúčka, lúčka zelená“ a „Na tom bošileckém mostku“. Noty i s českým textem si vzal následně zpět do Japonska, připsal k nim japonské texty a prosadil je do japonských zpěvníků. To, že se Sumio Gotoda zamiloval do české kultury, může potvrdit i fakt, že japonsky rovněž otextoval hlavní téma z Vltavy a byl velice častým návštěvníkem koncertů Bambini di Praga v Japonsku.⁴⁸

Protože nabídka z Japonska přišla ještě za působení Bohumila Kulínského v Československém rozhlasu, nastal následující paradox, které muselo ministerstvo kultury a vedení Rozhlasu vyřešit: najednou byl v Československém rozhlasu sbor, který byl zcela nesezpívaný a neschopný vykonat jakékoliv turné, na kterém by mohl mj. reprezentovat slávu socialistického Československa. Na straně druhé tady byl plně připravený talentovaný sbor, ale pod vedením člověka, který se odmítal přidat na stranu režimu. Naštěstí technika

⁴⁵ Pokyny – Japonsko 1973, Osobní archiv PhDr. Blanky Kulínské

⁴⁶ Pokyny – Japonsko 1973, Osobní archiv PhDr. Blanky Kulínské

⁴⁷ ŠKÁPÍKOVÁ, Jitka. *Bambini di Praga: výsluní a stíny*. Vyd. 1. Praha: Mladá fronta, 2007. s. 89. ISBN 978-80-204-1583-7.

⁴⁸ Rozhovor s PhDr. Blankou Kulínskou [mp3], archiv autora.

Bohumila Kulínského a vidina lepší reprezentace převážila stranické myšlení a dvacet sedm zpěváků Bambini di Praga, sbormistři Kulínští a klavírista Rudolf Zeman se mohli vydat do Japonska.

Začal se tedy vybírat repertoár. Protože Kulínští byli v kontaktu se Sumiem Gotodou již čtyři roky před „prvním Japonskem“, mohli jej vybírat pečlivě. Jelikož byli členové sboru zvyklí na repertoár z Rozhlasu, rozhodli se čerpat právě z těchto ověřených písní. Pro japonské obyvatelstvo byl navržen speciální typ programu, který byl Bambini di Praga poprvé realizován právě zde, a ovlivnil tak dramaturgicky všechny další koncerty, až prakticky do ukončení činnosti tohoto sboru.

Pro první japonské turné byl jednotný koncertní program. Koncert byl rozdělen na tři části.⁴⁹ V první třetině zazněla klasická hudba velkých mistrů, druhá třetina obsahovala pásmo vybraných mezinárodních lidových písní nazvané „Letem světem s Bambini di Praga“ a ve třetí části zaznělo pásmo českých lidových písní doprovázené tancem. První třetina obsahovala tedy klasickou hudbu: „*písně, které jsou milované a všeobecně známé*“⁵⁰. Na japonských pódii zazněly následující skladby: Pueri Hebraeorum od Giovanni Pierlugiho da Palestriny, Ave Maria od Franze Schuberta, Ave Verum Corpus od W. A. Mozarta, Zigeunerleben Roberta Schumanna a Auf flugeln des Gesanges od Felixe Mendelssohna-Bartholdyho. Rovněž nemohly chybět skladby od českých skladatelů Bedřicha Smetany a Antonína Dvořáka jako např. zaranžovaná úprava Bohumila Kulínského st. druhé věty Dvořákovy symfonie „Z nového světa“ pro sbor. Ve druhé třetině zazněly vybrané písně z celého světa, a to ze zemí jako jsou Finsko, Anglie, Německo, Ázerbájdžán, Itálie, Rumunsko, Rusko, Amerika, Indie, Brazílie, Španělsko, Japonsko a samozřejmě nemohly chybět populární japonské písně z Československa „Ej lůčka, lůčka“ a „Na tom Bošileckém mostku“.⁵¹ Poslední třetina patřila k těm nejbohatším a zcela nejoblíbenějším. Před japonské posluchačstvo přišlo dvacet sedm českých dětí oblečené v tradičních lidových krojích po prarodičích, které zazpívaly nejznámější české lidové písně, za úpravy hudebního skladatele Jana Maláta, a zatancovaly české tance pod vedením choreografky Jarmily Vokáčové.⁵² Na reakce Japonců vzpomíná paní PhDr. Blanka Kulínská: „*To byl vrchol celého koncertu.*

⁴⁹ Osobní archiv PhDr. Blanky Kulínské.

⁵⁰ *Dopis Jasua Nakatoha, generálního manažera NDN – 1973*, Osobní archiv PhDr. Blanky Kulínské.

⁵¹ *Koncertní program – Japonsko 1973*, Osobní archiv PhDr. Blanky Kulínské.

⁵² Osobní archiv PhDr. Blanky Kulínské.

Reakce Japonců byla neuvěřitelná. První třetinu, jako kdyby tam nebyli. To prostě seděli na svých sedadlech a tvářili se zcela fascinovaně. Ke konci byl velký potlesk, ale nešleli z toho. Ve druhé třetině spolupracovali, hlavně při japonských písních. Pohybovali rukama při písničky I-I-judana nebo plakali při Marimó. Konec byl ale teda neuvěřitelný. Všichni po koncertě odešli před dveře, kam se šlo do zákulisí, a utvořili frontu. Nikdo neodešel, čekali na nás a ve frontě čekali, aby nám podali ruku.“⁵³ Mezi jednotlivými třetinami koncertu byly kratičké přestávky, které vyplňoval zpěv japonských sborů. Svou speciální roli měl Bohumil Kulínský ml., který hrál při japonských písních na velký japonský buben tajko. Koncert i s přestávkami trval přibližně dvě hodiny.

Pro turné do Japonska byla naplánována ta delší, severní cesta. Z poněkud podrobného itineráře uložený v archivu Bambini di Praga se dozvídáme, že jen samotné cestování zabralo pět dní a byly využity prakticky všechny způsoby cestování. Pro většinu z nich už jen cesta byla zážitkem, protože určitá většina letěla poprvé letadlem. Z Ruzyně letělo letadlo druhého srpna 1973 pět hodin do Moskevského Šeremetěvova. Zde se museli sami hodinu prodírat celou Moskvou až do Domodědova, kde je čekal přelet do Chabarovska a odtud šestihodinová jízda vlakem do Nachodky. Při této cestě si Zoja Dvořáková, bývalá členka Československého rozhlasu a Bambini di Praga, která se zúčastnila dvou zájezdů do Japonska v roce 1973 a 1975, vzpomíná, že cesta byla poněkud veselá. Na nádraží všem pan profesor objednal polévku. Každý tak dostal talíř plného vývaru a v něm bylo celé, nerozkrájené vejce natvrdo. Když přinesli polévku panu profesorovi, měl v tu chvíli prohlásit: „*Doufám, že v tom talíři neseděla i ta slepice!*“. Další veselý příběh navazuje přímo na cestu vlakem. Při výstupu si měli všichni dát kufry do uličky. Jedna členka sboru si jej zapomněla v kupé, ať už z toho důvodu, že se kufr do uličky nevešel nebo z nepozornosti. Nakonec museli vlak dohánět telefonicky a následně i autem, ale kufr se ještě podařilo vrátit majitelce. Po této úmorné cestě přes noc se sbor dostal do přímořského města Nachodky, kde už na ně čekala třídní plavba luxusní lodí do Jokohamy. „*Úplně úžasná byla cesta velkou lodí z Nachodky do Jokohamy. To asi říkají všichni, protože byla nezapomenutelná. Tři dny a dvě noci na luxusní lodi, jakou jsme do té doby asi nikdo neviděl. Kajuty byly sice turistické, ale bylo to dobrodružství... a luxusní restaurace, výborné jídlo, v salonku jsme měli koncert a ještě jsme samozřejmě zkoušeli.*“⁵⁴

⁵³ Rozhovor s PhDr. Blankou Kulínskou [mp3], archiv autora.

⁵⁴ Rozhovor se Zojou Dvořákovou [mp3], archiv autora.

Po pěti dnech cestování se Kulínští dostali šestého srpna se svými svěřenci na Japonské ostrovy. Pro všechny to byl obrovský šok, když viděli příznačné hospodářské rozdíly, hlavně u dostatku a zároveň obrovského výběru surovin a spotřebního zboží. Přivítání bylo královské. Bohumil Kulínský ml. na něj vzpomínal v článku „Pražské děti v Japonsku“, jehož autorkou je Zdena Vejvodová: *„Hned při vstupu na japonskou půdu v japonském přístavu nás kromě rozhlasových a televizních reportérů očekával stočlenný sbor tokijského rozhlasu a televize. Děti nám mávaly československými vlaječkami, na transparentech byly české nápisy. Japonský sbor zpíval výborně, ale nás zaujal především pohled na japonské děti. Představte si sto dětí, všechny mají černé vlasy, černé oči, bílé sukýnky, na hlavách černé rádiovky, na nohách bílé punčošky a černé střevíčky. Pak jsme nastoupili do autobusu, který měl – zdálo se nám, že taky na naši počest – červená, modrá a bílá světýlka.“*⁵⁵

Bambini di Praga natočilo v Japonsku desku, jejímž obsahem je sedmnáct písní, jenž byly výběrem z koncertního repertoáru. Výjimku tvořila úvodní píseň Zdravice upravená pro sbor na texty českého básníka Josefa Václava Sládka.⁵⁶

Krom příprav ohledně koncertů a natáčení desky měl Bohumil Kulínský při prvním zájezdu do Japonska ještě jiné poslání. Nebylo to dávno, co v 60. letech vyrazili Japonci Evropě dech svým hospodářským zázrakem, a teď byl čas i na kulturu. 20. července 1973 Bohumil Kulínský dostává dopis od Sumia Gotody, který v té době pracoval v japonské veřejnoprávní televizi Nipon Hósó Kjókaj v oddělení pro děti a mládež, kde krom běžných formalit píše i o sérii přednášek, na kterých měl prezentovat své výsledky z jeho studií ohledně nemuzikálního sluchu. Bohumil Kulínský se této problematice věnoval značnou část svého života a byl přesvědčený, že až na opravdu pár výjimečných případů, mají všichni hudební sluch a za pravidelného a řádného tréninku mohlo každé dítě správně a čistě intonovat. Záznam z těchto přednášek se nedochoval, ale dochoval se článek o jeho prezentaci na Světové konferenci v Moskvě: *„... Amuzikální sluch nemůže existovat především u lidí, kteří nejsou schopni formulovat konverzační melodiku. Pokud nejsou prokazatelné anatomické změny, je to vždy forma zanedbaného hudebního sluchu, který má všechny předpoklady ke svému zkvalitnění...“*⁵⁷ Bohumil Kulínský napsal několik prací zabývajících se

⁵⁵ VEJVODOVÁ, Zdena, *Pražské děti v Japonsku*, in: Praha '85.

⁵⁶ Osobní archiv Zoji Dvořákové.

⁵⁷ ŠKÁPÍKOVÁ, Jitka. *Bambini di Praga: výsluní a stíny*. Vyd. 1. Praha: Mladá fronta, 2007. s. 51. ISBN 978-80-204-1583-7.

intonací, hudebním sluchem, ale i vokální stenografií. Své poznatky z intonace uveřejnil do knihy s názvem „Učíme se zpívat z not“, kde slibuje čtenáři, že jej dovede správně intonovat bez hlubších znalostí hudební teorie a bez pomoci uměleckého pedagoga, pokud bude dodržovat zásady tvořivé intonační činnosti.⁵⁸ Jeho hlavní zásadou je intonačně tvořit a vyvarovat se intonačnímu memorování jednotlivých cvičení. Velice nabádá k hudební představivosti a vymýšlení si vlastních intonačních cvičení. Učební látka byla uspořádána tak, aby nebylo potřeby opory hudebního nástroje.⁵⁹ Vysvětluje zde svou intonační metodu na sboru a popisuje, že s výsledky jeho práce byli „*ohromeni*“ i někteří zahraniční hosté. Jméno Sumia Gotody tady však není zaznamenáno. K vrcholným výsledkům intonační práce Bohumila Kulínského patří i vynález Visoton, který byl patentován jemu, Ladislavu Měříčkovi a Václavovi Petkovi 15. června 1962.⁶⁰ Jedná se o přístroj pro optické vyhodnocování výšky tónů. Tento aparát může být použit při výuce hudebních dětí nebo jako ladička pro kontrolu správné výšky tónu. Jeho princip je v měření akustických vln znějícího tónu a přes světelné signály ukázat na klaviatuře výšku tónu s nuancí čtvrt tónu. Akustické signály jsou převedeny na elektrické. Ladění tohoto aparátu je temperovaný. Visoton může být nápomocný i k edukaci tzv. nemuzikálního ucha. Světelné signály nabádají takové dítě či dospělého ke kontrole vydaného tónu k úspěšnému cíli.⁶¹ Roku 1973 vzali manželé Kulínští Visoton s sebou. Bohumil Kulínský jej zahrnul do svých přednášek a detailně na nich vysvětloval jeho funkci. Když se za dva roky vrátili zpátky, našli již zlepšenou japonskou verzi Visotonu, jak se běžně používá v praxi.⁶²

K pracovním povinnostem sboru ještě patřily čtyři živé výstupy v Nipon Hósó Kjókaj. Jednalo se o dny: 8. srpna, 19. srpna, 16. září a 19. září a většinou se jednalo o pásmo českých

⁵⁸ KULÍNSKÝ, Bohumil. *Učíme se zpívat z not*. 3. vyd. Praha: Panton, 1970. s. 7. Čtení o hudbě; sv. 5.

⁵⁹ KULÍNSKÝ, Bohumil. *Učíme se zpívat z not*. 3. vyd. Praha: Panton, 1970. s. 8. Čtení o hudbě; sv. 5.

⁶⁰ Rešeršní databáze. In: *Úřad průmyslového vlastnictví* [online]. Praha: 1997-2019 [cit. 12. května 2019]. Dostupné z: <https://isdv.upv.cz/webapp/lresdb.pta.frm>

⁶¹ *Visoton – Japonsko 1973*, Osobní archiv PhDr. Blanky Kulínské

⁶² ŠKÁPIKOVÁ, Jitka. *Bambini di Praga: výsluní a stíny*. Vyd. 1. Praha: Mladá fronta, 2007. s. 104. ISBN 978-80-204-1583-7.

a japonských písní za doprovodu Tokijské filharmonie.⁶³

Sbor Bambini di Praga byl ubytován v Tokijském hotelu Daj iči, který se nachází v bezprostřední blízkosti Císařského paláce. I zde čekaly zástupy japonských fanynek, převážně dospívajícího věku, které chtěly vidět děti z Československa, seznámit se s nimi a předat jim drobné dárečky. Tyto dívky měly nastudovány všechny informace o sboru, jejich členech a místech, kde všude vystoupí a často se na těchto koncertech vyskytovaly. Nejvíce obletovány byly holčičky s blondatými vlasy. Dalo by se říct, že to byla v Japonsku rarita, a tak se i stávalo, že Japonky často trhaly těmto dívkám vlasy, aby měly na památku. Z těchto seznámení se někdy nakonec stala i přátelství trávající dodnes. Jedním příkladem za všechny může být příběh paní Salátkové, bývalé členky Bambini di Praga, která se zúčastnila Japonska právě v tomto roce, a paní Arai, se kterou se zde seznámila. Obě se viděly naposledy v roce 2013 v Kjótu a jsou stále v kontaktu.

Pro každý koncert v Japonsku byla vytištěna speciální brožura⁶⁴ v japonštině se základními informacemi o turné. Byla zde města, ve kterých měl sbor vystupovat, nacházel se zde program, byly tu vytištěny fotky všech členů sboru, jejich věk, koníčky a dokonce i adresy. Je zde zmíněn i houslový virtuos Václav Hudeček, který v tu dobu taktéž koncertoval po Japonsku a kterého členové sboru i potkali. Spolu ale koncert neuskutečnili.

Protože se z prvního Japonska nedochovalo tolik písemných materiálů, sešla jsem se několikrát s bývalými členkami Bambini di Praga, které se zúčastnily tohoto turné a na základě otázek, které jsem si pro ně připravila, mi odpovídaly a svěřovaly se se svými vzpomínkami. Přímou nepřebornou množstvím vzpomínek a materiálů mi laskavě poskytla již zmíněná paní Zoja Dvořáková, která velice detailně vzpomíná na první a druhé Japonsko. Zajímalo mě průběh celého turné, nálada ve sboru, nejzajímavější zážitky, politické a ekonomické rozdíly, běžné úkony a trable členů sboru. Velice mě překvapilo, že se ve sboru neřešila politika a že některé sboristky měly problémy na toto turné vůbec vyjet – z velké části to bylo ale ze školních důvodů, jelikož se turné přehouplo i přes školní rok. Naopak se hodně řešily základní otázky, jako bylo například oblečení (velkou převahu sboru tvořila děvčata dospívajícího věku). Proto na otázku, co si přivezly z prvního Japonska, mi bylo

⁶³ Archiv. In: *Nippon Hosokyo Koku* [online]. Tokio: 2019 [cit. 10. dubna 2019]. Dostupné z: <https://www2.nhk.or.jp/archives/chronicle/pg/page010-01.cgi?keyword=%E3%83%97%E3%83%A9%E3%83%8F%E5%B0%91%E5%B9%B4%E5%B0%91%E5%A5%B3%E5%90%88%E5%94%B1%E5%9B%A3>

⁶⁴ Archiv PhDr. Blanky Kulínské.

řečeno, že se jednalo hlavně o suvenýry, fotky, druhé kufry a džínové věci, které nebyly v Československu běžně dostupné.

To, že se při tomto zájezdu vytvořily hluboké vztahy mezi Československem a zemí vycházejícího slunce dokazují osobní dopisy uložené v archivu, které jsou velice přátelsky a dojemně pojaté. Z prvního turné do Japonska nakonec vyšlo 37 koncertů po dvou největších japonských ostrovech – Hokkaidó a Honšú. Krom koncertů se sbor Bambini di Praga třikrát zúčastnil i televizního natáčení, natočil v Kjótu desku a navštívil několik japonských škol, kde měl Bohumil Kulínský st. ukázkové hodiny sborového zpěvu.

3 Koncertní turné Bambini di Praga do Japonska 1975

Druhý zájezd je specifický už svými předními deskami, ve kterém jsou všechny dokumenty k tomuto zájezdu uloženy. Celé turné trvalo 85 dní a jednalo o nejdelší pobyt ze všech čtyř zájezdů.⁶⁵

V soukromém archivu paní doktorky Blanky Kulínské se nachází ve složce „Japonsko 75“ kolem patnácti osobních i pracovních dopisů, které nám dokazují upevnění kulturních vztahů mezi Japonskem a Československem. První dopis, který je zde uložen, je ze dne 9. února 1975 a dostala jej Blanka Kulínská v reakci na Vánoční a Novoroční přání, které poslala Ejkazu Oučimu, pracovníku kulturního oddělení, pořádající agentury pro první a druhé Japonsko, Nihon Denpa News (dále jen NDN). Pan Ouči zde děkuje za přání a omlouvá se za pozdní reakci, protože byl v Argentině. Rovněž se zde zmiňuje o Yasuu Nakatovi, řediteli kulturního oddělení NDN, který má 21. února 1975 navštívit Prahu. Žádá, aby manželé Kulínští pro něj přichystali dva programy, které mohou být trochu kratší, než tomu tak bylo před dvěma lety. Nesmí chybět textové vysvětlení jednotlivých písní a seznam dětí, které se druhého turné zúčastní, jejich adresy, věk, zájmy a hlavně jejich fotky, které budou otisknuty do brožury. Již oficiálně požádali Pragokonzert, aby zahájili přípravu na turné. Pan Sumio Gotoda připravil vše kolem japonských písní, které pan Nakata přiveze s sebou do Prahy.⁶⁶

I z následujících znaků můžeme vyvozovat, že „První Japonsko“ mělo úspěch. Sbor se „přestěhoval“ do Tokijského hotelu Hilton. S tím přišlo větší pohodlí a úroveň profesionality

⁶⁵ Osobní archiv PhDr. Blanky Kulínské.

⁶⁶ *Dopis Blance Kulínské z 9. února 1975*, Osobní archiv PhDr. Blanky Kulínské

při přípravě zájezdů. Opět tu zaznívá firma Pragokonzert, která dodnes zastupuje domácí i zahraniční umělce a vyváží jejich hudbu do více než padesáti zemí světa.⁶⁷

Dále jsou dopisy pracovního charakteru a různého promyšlení repertoáru. Jak už bylo napsáno v prvním dopisu, museli pro tento rok Kulínští připravit dva programy, kvůli dvěma koncertům v Tokiu a v dalších větších městech.⁶⁸ Programy se od sebe nemusely rapidně lišit. Měly by určitě zaznít skladby, které se Japoncům líbily při minulém turné. Jednalo se jmenovitě o lidové písně Ej lúčka, lúčka zelená, Na tom Bošileckém mostku, Bartholdyho píseň Auf flugeln des gesanges, Schubertova Ave Maria a Mozartova Ukolébavka. Pan Nakato si s sebou přivezl do Prahy pár japonských písní, které sami v NDN vybrali. Jednalo se o písně Ware wa umino-ko, která se speciálně zpívala pouze pro koncerty při EXPU 1975, Tanko buši, Kokiriko, Josakoj a Kiso buši. Výběr japonských písní se hodně řešil mezi jednotlivými stranami, protože manželé Kulínští chtěli přidat pár písní, které se děti z minulého turné naučily. Ještě 16. června 1975 dostává Bohumil Kulínský st. dopis, kde v něm pan Ouči vysvětluje, že japonské publikum není zvyklé, aby poslouchalo tolik svých národních písní zpívané souborem z cizí země. Rovněž zdůrazňuje, jak je pro Japonce důležitý „svěží“ repertoár. Jedinou píseň, kterou jim povolí zpívat je I-i-judana, při kterém posluchači interagují pohyby rukou.

Píseň Ware wa umino-ko, neboli Jsem dítě moře, reprezentuje silný mořský japonský národ, který svým původem pochází z mořské hlubiny a bude silný pouze, pokud mu bude na blízku. Má tři sloky a poměrně jednoduchý opakující se rytmus ve čtyř čtvrt'ovém taktu a mírném tempu. Zapsaná v notách je v tónině Es dur a zpívala se v oktávách.

⁶⁷ O nás. In: *Pragokonzert* [online]. Praha: 2019 [cit. 12. května 2019]. Dostupné z: <http://www.pragokonzert.com/o-nas/>

⁶⁸ Osobní archiv PhDr. Blanky Kulínské.

♩ = 126

Wa - re wa u - mi no ko shi - ra-na-mi no,
 U - ma-re-te shi - o ni yu - a-mi shi - te,
 Ta - ka-ku ha - na tsu - ku i - so no ka ni,

sa - wa-gu i - so-be no ma - tsu-ba - ra ni,
 na - mi o ko - mo-ri no u - ta to ki - ki,
 fu - da-n no ha - na no ka - o - ri a - ri,

ke - mu-ri ta - na-bi - ku to - ma-ya ko - so,
 se - n - ri yo - se ku - ru u - mi no ki o,
 na - gi-sa no ma - tsu ni fu - ku ka - ze o,

wa - ga na-tsu - ka - shi - ki su - mi - ka na - re.
 su - i - te wa - ra-be to na - ri ni ke - ri.
 i - mi-ji - ki ga - ku to wa - re wa ki - ku.

Obr. 1 Záznam písně Ware wa umino-ko

Co se dále programu týče, koncert byl stále rozdělen na tři třetiny. V první třetině zazněly skladby klasických autorů, ve druhé výběr z písní „Letem světem“ a ve třetí, pásmo nejznámějších českých lidových písní doplněné tancem.

Pro první třetinu hlavního koncertního programu byly tedy vybrány následující skladby:

Georg Fridrich Händel – Hallelujah

Edvard Grieg – Solveig's song

Orlando di Lasso – O la, o che bon eccho

Antonín Dvořák – Largo, z Novosvětské symfonie

Oliver Edwards – Laudate Deominum

Benjamin Britten – Deo gracias (z cyklu „A ceremony of Carols“)

Franz Schubert – Ave Maria

Felix Mendelssohn-Bartholdy – Auf flugeln des gasanges

Jaroslav Křička – Bábinčin Maršovský valčík

Wolfgang Amadeus Mozart – Ukolébavka

Leopold Mozart – A concert rehearsal

Na druhou třetinu bylo připraveno pásmo *Letem světem*, při kterém zazněly skladby z následujících zemí: Francie, Polsko, Anglie, Indie, Itálie, Ameriky, Mexika, Rumunska a Československa (Na tom Bošileckém mostku a Ej, lůčka, lůčka). Měla být přidána i píseň z Ruska „V poli bříza stála“, ale protože Japonci stihli za tu dobu už natisknout programy, upustilo se od ní.⁶⁹

Co ale rozhodně nemohlo chybět, byla třetí „taneční“ třetina s českými kroji, tentokrát pod přísným okem tanečnice Jaromíry Kavkové, tvárné interpretky stylizovaných lidových tanců i partů stavěných v klasické technice.⁷⁰ Po studiích lidových tanců se stala zakládající členkou a sólistkou Českého souboru písní a tanců. Tento ansámbl byl vytvořen po druhé světové válce a jeho úkol bylo opečovávat, zachovat a nastudovat lidové písně a tance. Později ale Kavková zasvětila svůj život klasickému tanci a stala se sólistkou Uměleckého souboru Víta Nejedlého. Za svou kariéru tančila v rolích na hudbu B. Smetany, A. Dvořáka, L. Janáčka a na hudbu dalších Československých významných skladatelů.⁷¹ Toto dílo je první spoluprací se sborem Bambini di Praga, které bude pokračovat i v dalších turné do Japonska, a to v roce 1978 a 1985. Kavková nacvičovala již své třetí pásmo tanců, tentokrát s děvčaty z Bambini di Praga, které nebyly zkušenými tanečnicemi.⁷² Na tyto zkoušky pak vzpomíná paní Filčevová, bývalá členka Bambini di Praga, které se zúčastnila Japonska právě v tomto roce: „*My jsme v rámci toho našeho programu měli docela složitě taneční vystoupení. Jelikož jsem v té době ještě ani nechodila do tanečních, tak o to víc to pro mě bylo obtížnější, protože jsem se musela naučit i tyto základy. Ta skutečnost byla taková, že jsme měli spoustu práce. Krom zpívání jsme měli ještě tu choreografii. Té práce bylo dost, ale byla to práce radostná. Ve sboru nebyl prakticky nikdo, kdo by na ty zkoušky vyloženě nerad chodil.*“⁷³

⁶⁹ *Dopis panu Nakatovi z 29. května 1975*, Osobní archiv PhDr. Blanky Kulínské, Japonsko 1975

⁷⁰ *Český taneční slovník*. Tanec, balet, pantomima, ed. J. Holeňová, Praha: Divadelní ústav 2001, s. 136.

⁷¹ Osobní archiv PhDr. Blanky Kulínské.

⁷² Osobní archiv PhDr. Blanky Kulínské.

⁷³ Rozhovor s Marcelou Filčevovou [mp3], archiv autora.

Tato třetina byla dílem významného hudebního skladatele druhé poloviny 20. století, Jana Hanuše. I když byl z hudební rodiny, po vzniku Československa byl jmenován generálním ředitelem Škodových závodů v Plzni a v této funkci se rovněž podílel na založení automobilky v Mladé Boleslavi.⁷⁴ V hudebním světě byl samozřejmě uznávaným jménem. Mluví o tom jeho předsednictví v České společnosti pro hudební výchovu, z čehož vyplývalo i členství v řídícím výboru International Society for Music Education (ISME), i předsedou České společnosti pro hudební vědu.⁷⁵ I přátelství s rodinou Kulínských v něm podnítilo skladatelské vložky pro sborovou tvorbu. V letech 1975-77 vytvořil několik souborů sborových úprav lidových písní. Všechny zůstaly mimo opusové značení a až na jednu sbírku se nedočkaly vydání. „Tancuj, tancuj!“, které s Kulínskými pro Japonsko 1975 připravoval, je název tří pásem lidových písní, her a tanců pro dětský sbor a komorní soubor.⁷⁶ Většina písní je upravena do dvojhlasu (výjimečně trojhlasu) a je prokládána dívčími nebo chlapeckými sóly. Jednotlivá pásma se nazývají podle zeměpisného zařazení písní a tanců – I. České, II. Moravské, III. Slovenské. Komorní soubor s nástroji tvořili členové sboru Bambini di Praga, kteří zahráli na housle, dudy, příčnou flétnu a „další staré lidové nástroje“.⁷⁷ Dále spolupráce s Janem Hanušem pokračovala i při Japonsku 1978.

Pro druhé turné se rozhodli manželé Kulínští, že tentokrát přivezou Japoncům i tradiční český lidový hudební nástroj – dudy. Bohumil Kulínský nechal jedny takové pro svého syna vyrobit v Domažlicích a s pomocí pana profesora Františka Poka se Bohumil Kulínský ml. na tento nástroj naučil.⁷⁸ Tehdy šestnáctiletý Bohumil si při koncertech zahrál mj. i na kytaru, bubny a japonský strunný nástroj koto. Blanka Kulínská líčí v tisku z roku 1985, jak velké problémy s tímto japonským nástrojem měli. Na každý zájezd si připravovali šest až osm japonských písní. Pro tento byla ikonická hlavně píseň Wakaretemó, česky Nezapomeň. Kulínští chtěli na japonské posluchačstvo zanechat ještě větší dojem, než minule,

⁷⁴ PECHÁČEK, Stanislav. *Česká sborová tvorba III/A (od poloviny 20. století)*. 1. vydání. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2017. s. 135. ISBN 978-80-7290-932-2.

⁷⁵ PECHÁČEK, Stanislav. *Česká sborová tvorba III/A (od poloviny 20. století)*. 1. vydání. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2017. s. 138. ISBN 978-80-7290-932-2.

⁷⁶ PECHÁČEK, Stanislav. *Česká sborová tvorba III/A (od poloviny 20. století)*. 1. vydání. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2017. s. 144. ISBN 978-80-7290-932-2.

⁷⁷ Osobní archiv PhDr. Blanky Kulínské.

⁷⁸ ŠKÁPÍKOVÁ, Jitka. *Bambini di Praga: výsluní a stíny*. Vyd. 1. Praha: Mladá fronta, 2007. s. 92. ISBN 978-80-204-1583-7.

a proto je napadlo, že by tuto píseň mohli doprovodit na japonský dřevěný nástroj koto. „*Těšili jsme se, jak budou naši přátelé z japonské koncertní agentury překvapení, až je požádáme o tento nástroj, a jak budou přímo zírat, až Bohumil zaklekne (na koto se hraje vkleče) a zahraje... Překvapení se ale nekonalo. Vlastně konalo. Naši přátelé nejprve zmlkli, pak se začali hrozně smát a nakonec nám, celým vyděšeným, vysvětlili, že je absolutně vyloučeno, aby na tento nástroj hrál muž, poněvadž koto je výlučně ženský hudební nástroj.*“⁷⁹

Kromě koncertů se Bambini di Praga opět zúčastnilo nahrávání. Nahrávalo se přes agenturu CBS Sony. Deska obsahuje 16 písní.⁸⁰ Na první straně se vyskytují písně z klasické hudby jako O la, che bon eccho nebo Schubertova Ave Maria. Druhá strana je orientovaná na českou lidovou hudbu, takže nemohly chybět písně jako Ej lúčka, lúčka, Tancuj, tancuj, Teče voda proti vodě, ale i vokální úprava Dvořákovy druhé věty ze symfonie Z Nového světa. Na přední i zadní straně desky jsou fotky Bambini di Praga v českých národních krojích z centra Kjóta.⁸¹

Hned dva dny po příjezdu, 16. září, si celý sbor zabalil kufry a vydal se na desetidenní pracovní zájezd na ostrov Okinawa, kde se pořádala Světová výstava Expo 1975. Po obrovském úspěchu na Expu 1970 v Ósace se tato mezinárodní událost opět pořádala právě na japonských ostrovech. Výstava se konala ve dnech 20. července 1975 – 18. ledna 1976 a tématem bylo „Moře, které bychom chtěli vidět“⁸² Určitým středobodem této výstavy bylo plující město „Aquapolis“, které bylo postavené pouhých 32 metrů nad mořem. Tento jedinečný architektonický počín produkoval podstatu japonského moderního stavebnictví. Zdůrazňoval tak jeho spojení s vědou, technologiemi a velkými podniky na Okinawě. Architektem byl Kijonori Kikutake⁸³ a vycházel z představy, že vesmír je již dobyt. Tím pádem by se „mořský stát“ měl zaměřit právě na hlubiny. Město bylo připevněno k posuvné konstrukci, která jej mohla posunout až o 200 metrů.⁸⁴ Měl dvě patra. Spodní paluba

⁷⁹ Tamtéž.

⁸⁰ Osobní archiv Zoji Dvořákové.

⁸¹ Seznam příloh – Obr. č. 2

⁸² z angl. orig. „The sea we would like to see“

⁸³ Okinawa 1975. In: *Bureau of International Expositionst* [online]. Paříž: 2019 [cit. 17. května 2019]. Dostupné z: <https://www.bie-paris.org/site/en/1975-okinawa>

⁸⁴ Preparing Okinawa for Revision to Japan. The Okinawa International Ocean Exposition of 1975, the US military and the construction state. In: *The Asia-Pacific Journal* [online]. Praha: 1997-2019 [cit. 17. května 2019]. Dostupné z: <https://apjff.org/-Vivian-Blaxell/3386/article.html>

obsahovala širokou škálu městských a obytných zařízení, včetně výstavní plochy, strojovny, jídelny, kuchyně, kancelářské budovy a místnosti první pomoci, společně s nabídkou mezinárodních služeb, místnostmi pro VIP a úřednické návštěvy, centrální kontrolní místnost, počítačovou místnost a obytnou zónu přibližně pro čtyřicet zaměstnanců. Na Aqua plaza na horní palubě se vyskytovaly hlavně trávníky a heliport, který sloužil rovněž jako pódium.⁸⁵ Aquapolis bylo rovněž postaveno na oslavu připojení souostroví Rjúkjú k Japonsku v roce 1972, které bylo za druhé světové války obsazeno Spojenými státy. Bambini di Praga na výstavě zpíval i několikrát denně, střídajíc právě plovoucí pódium města Aquapolis a Československého pavilonu. Zde byla výstava známého cestovatele a fotografa Zdeňka Thoma. Požadavek byl, aby členové sboru zpívali v lidových krojích. V deníku Zoji Dvořákové je rovněž zmíněno natáčení zvukové stopy k japonské písni Ware wa umino-ko, která zazněla v podání Bambini di Praga při zahajovacím ceremoniálu v sobotu 19. července 1975 na pódiu v Aquapolis. Záznam z tohoto koncertu se promítal v Aquapolis po celou dobu trvání festivalu. V sobotu 26. července byl na EXPO 75 natočen film o Okinawě, kde si děti z Prahy zahrály samy sebe. Během deseti dnů na Okinawě se zúčastnil sbor Bambini di Praga patnácti vystoupeních a jednoho filmového natáčení. Kromě počátečního koncertu v Okinawském hlavním městě Naha, byly všechny koncerty zkrácené – nejednalo se o třetinové vystoupení. Hodně se zpívaly mezinárodní (z Itálie, Anglie a Japonska) a české písně s tanci.⁸⁶

Po příletu z Okinawy zpět do Tokia pokračoval sbor ve svých „klasických“ koncertech. Konaly se v následujících městech: Naha, Tokio, Ómači, Komoro, Saku, Nýgata, Nagaoka, Kurume, Šimabara, Numazu, Fukagawa, Monbetsu, Nakašibetsu, Sakai, Tanabe, Kóbe, Itami, Fukučimaja, Tojóka, Matsue, Hamada, Mijoši, Hikari, Ube, Jonago, Ókawa, Komuta, Hita, Fukuoka, Nakatsu, Bepu, Óita, Mijakonódžó, Hitojoši, Mijazaki, Ótsu, Hamamatsu, Odawara, Tsu, Tačikawa, Komija, Ičihara, Čičibu, Kawagoe, Kawasaki, Sagamihara a Utsunomija.⁸⁷ Z toho byly čtyři vystoupení pro televizi nebo pro tisk (hlavně v Tokiu) a jeden charitativní koncert, právě ve městě Ube. Vystoupení se většinou konala v městských hudebních halách.

⁸⁵ Tamtéž.

⁸⁶ Osobní archiv Zoji Dvořákové.

⁸⁷ *Brožura 1975*, Osobní archiv PhDr. Blanky Kulínské.

Tokijský časopis Musical World v roce 1975 napsal o natáčení v televizi: „... Děti z Prahy prezentovaly své písně a tance ve Studiu 102 NHK. Byli jsme jimi fascinováni! Dále jsme obdivovaly, jak perfektně si poradily s japonskými písněmi. Tato úroveň se nemůže rovnat žádnému dětskému pěveckému sboru na světě.“⁸⁸

Ve městě Fukagawa měli Českoslovenští zástupci možnost si vyzkoušet tradiční japonský obřad pití čaje, který je svou historií jeden z nejzávažnějších obřadů v Japonsku. Na tento zážitek vzpomíná Blanka Kulínská v článku Pražské děti v Japonsku: „Na jevišti tichounce přicupitávaly a zase odcupitávaly Japonky v kimonech. Něco přinášely a zase odnášely. Asi po půlhodinové přípravě pódia nás sbormistry a našeho pianistu usadily na zem. Děti seděly ve třech řadách za námi. Dostalo se nám vysvětlení, že jsme byli poctěni starostou města účastnit se v jeho přítomnosti obřadu pití čaje... Když se nám nesmírně hořký zelený a našlehaný čaj podařilo po čtvrtém otočení malovaného šálku bez oušek vypít, celý sál bouřlivě zatleskal.“⁸⁹

Největší zážitek na kterém se všichni shodují, byl výlet do Hirošimy. Toto město, snad nejvíce postižené druhou světovou válkou skrývá ve svém srdci sochu dívky jménem Sadako Sasaki – malá holčička, která dostala vážnou nemoc z ozáření. Věřila tomu, že pokud složí 1000 papírových jeřábků origami, uzdraví se. Tento příběh ale šťastně nekončí. Sadako složit jeřáby nestihla, ale za to si jí bude každý pamatovat, jako holčičku z kamene vzpínající ruce za malým jeřábkem. Tisíce japonských dětí k této soše přináší právě složené origami a na oplátku si u památníku jeden vezmou, aby Sadako byla stále s nimi. „V Hirošimě jsme se ocitli v době, kdy se připomínalo třicet let od svržení atomové bomby. Když jsem se při koncertě podívala do toho sálu, který byl obrovský, tak tam většina lidí měla brýle nebo byli jinak postižení. Byl to strašně silný zážitek, a i když ten člověk měl takových šestnáct roků, tak si dodneška pamatuju, jak se zrcadlily ty brýle těch lidí. Bylo to nápadný proto, že se vyskytovaly daleko víc než normálně. Byl to opravdu mimořádný zážitek.“⁹⁰

Že bylo Japonsko 1975 plný hudebních zážitků, dokládá i vzpomínka paní doktorky Blanky Kulínské, která popisuje jednu delší jízdu autobusem. „Na Hokajdu jsme od pořádající japonské agentury měly takovou vyjížděku po historickém okolí. Byla tam s námi

⁸⁸ Útržky z kritik, Japonsko 1978, Osobní archiv PhDr. Blanky Kulínské

⁸⁹ Celý článek v ŠKÁPIKOVÁ, Jitka. *Bambini di Praga: výsluní a stíny*. Vyd. 1. Praha: Mladá fronta, 2007. s. 51. ISBN 978-80-204-1583-7.

⁹⁰ Rozhovor s Marcelou Filčevovou [mp3], Osobní archiv autora

půvabná Japonka Hiroko, která nám zazpívala píseň Marimó⁹¹. Marimó je taková zelená řasovitá koule, která se objeví na jezeře Akan za pěkného počasí. A toto Marimó zpívalo píseň o tragické lásce dvou lidí z vesnice Ajnů. Píseň nás tak zaujala, že můj muž vytáhl notový papír a pomocí absolutního sluchu si ji zapsal do not. Hiroko nám napsala text a od té doby jsme ji zařadili do repertoáru Letem světem.“⁹² Jeden z výletů byl pak do historického města Kjóto, kde sbor navštívil chrámy Kinkakudži a Ginkakudži, známé rovněž pod českými názvy Zlatý a stříbrný pavilon ležící v chrámových zahradách.

Tento nejdelší japonský zájezd trval dva a půl měsíce. Velmi významná byla účast Bambini di Praga na světové výstavě EXPO 75, kde vystupovali před posluchači z celého světa. Po návratu z Okinawy pokračoval sbor ve svém nabytém programu a koncertoval prakticky denně. Za celý zájezd se uskutečnilo 48 koncertů. Ten, který se zapsal všem do paměti, byl ve válce zničené Hirošimě.

4 Koncertní turné Bambini di Praga do Japonska 1978

Ve dnech 20. července až 20. září 1978 se konalo už třetí dvouměsíční turné po Japonsku. Co se týče hmatatelného obsahu, nachází se zde itinerář dopravy, kopie koncertních programů, seznam zúčastněných, textový obsah zpívaných písní, dva dopisy pro Václava Bechyně, ředitele Pragokoncertu, texty k japonským písním – Šiki no uta, Čakiri buši, Kokiriko no uta, Te no hira ni tajjo, Kjónohi wa sajónára, Jamagučisanči no Tsutomu kun, Čísaj aki mitsuketa, Kono haši no uede, Utae banban – a samozřejmě brožura 1978.⁹³

Pro následující dvě Japonska byla změněna pořádající agentury na Japan Arts Co. Tato agentura, která vznikl 1. října 1976, byla nakloněna české kultuře, jelikož hned v prvním roce působení pořádala Československý hudební festival, v čele s významnými Československými hudebními útvary. Vystoupil zde Český filharmonický orchestr, Smetanovo smyčcové kvarteto a další umělci.⁹⁴ Pro Bambini di Praga to znamenalo opět vyšší prestiž, co se týče

⁹¹ Seznam příloh, obr. č. VI.

⁹² Rozhovor s PhDr. Kulínskou [mp3], Osobní archiv autora

⁹³ *Brožura 1978*, Osobní archiv PhDr. Blanky Kulínské

⁹⁴ History. In: *Japan Arts Co.* [online]. Tokio: 2019 [cit. 20. května 2019]. Dostupné z: https://www.japanarts.co.jp/about/history_en.html

úrovně profesionality jejich koncertů, záštit a propagace. Jejím hlavním ředitelem byl v té době Džun Jošida⁹⁵.

Jako klavírní doprovod se sborem cestovala Jarmila Fackenbergová. Bohumil Kulínský ml. tentokrát okouzloval japonské posluchače svou hrou na slovenský lidový nástroj – fujaru.⁹⁶

Koncertní program byl opět dvojitý. Oba koncerty byly rozděleny na tři třetiny a oba koncerty dirigovali tři sbormistři – Bohumil Kulínský st., Bohumil Kulínský ml. a Blanka Kulínská. V První třetině koncertního programu „A“ zazněly následující skladby: „Pueri hebraeorum“ od Giovanniho Pierluigi da Palestriny, „Výstraha“ od Wolfganga Amadea Mozarta, Franze Schuberta „Where to?“, Dvořákovo „Largo“ a „Humoreska“, Smetanovo „Proč bychom se netěšili“, „Ukolébavka“ od Václava Kaprála, „Maďarské tance“ Johanese Brahmsa Bachovo „Air“ a „A concert rehearsal“ od Leopolda Mozarta. Instrumentální skladby byly zaranžovány Bohumilem Kulínským st. pro dětské hlasy beze slov. První třetina trvala třicet minut a následovala patnácti minutová přestávka.⁹⁷

Druhá třetina opět obsahovala pásmo Letem světem s širokou škálou lidových písní z celého světa, jako např. z Brazílie (Oh, Maria), Kubu (Guantanamera), Indie (The rain will come), Itálie (Santa Lucia), Ameriky (The little bells), Mexika (Cucurrucucu), Rumunska (Lino, leano), Československa (Ej lúčka, lúčka a Na tom Bošileckým mostku) a Japonska.

Třetí třetina se opět neobešla bez českých lidových tanců. Tentokrát se vymyslely tance na Český rok od Jana Hanuše, pod vedením choreografky Jaromíry Kavkové. Celé dílo je obrazem čtyř ročních období na slova lidových textů Karla Jaromíra Erbena. Dnes toto rozměrné dílo patří mezi klasiku české sborové literatury. Jedná se o prokomponovaná pásma, sborový part je středně obtížný s převahou jednohlasů a dvojhlasů. Jen občas se rozrůstá do tříhlasu nebo čtyřhlasu. Časté je užití dětských sól.⁹⁸ 27. ledna 1978 píše Kulínský do Japonska dopis, ve kterém posílá české i anglické verze textů obou koncertních programů s výjimkou třetí třetiny. Jednalo se hlavně o další Hanušovo dílo pro druhý koncertní program

⁹⁵ Osobní archiv PhDr. Blanky Kulínské.

⁹⁶ ŠKÁPÍKOVÁ, Jitka. *Bambini di Praga: výsluní a stíny*. Vyd. 1. Praha: Mladá fronta, 2007. s. 103. ISBN 978-80-204-1583-7.

⁹⁷ Osobní archiv PhDr. Blanky Kulínské.

⁹⁸ PECHÁČEK, Stanislav. *Česká sborová tvorba III/A (od poloviny 20. století)*. 1. vydání. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2017. s. 141. ISBN 978-80-7290-932-2.

„B“, kde zazněla třívětá kolekce lidových písní, tanců a her z Čech, Moravy a Slovenska, pojmenovanou „Tancuj, tancuj“. Tato část byla nově nastudována a ještě při tomto dni nebyla zcela hotová „*avšak v nejbližších dnech očekáváme, že nám skladatel i choreografka dodá hotové materiály.*“⁹⁹ V témže dopise se ptá Bohumil Kulínský na populární japonské písně v posledních letech. Nechtěl opakovat znovu chybu z minulého turné a navrhovat do programu „staré písně“. Proto zazněly zcela nové japonské písně: „Čakiri Buši“, „Kokiriko no uta“, „Te no hira ni taijo“, „Kjóno hi va sajónára“, „Čísaj aki mitsuketa“, „Marimo“, kterou si manželé Kulínští přivezli z druhého Japonska a „Furusato“. Třetí třetina trvala přibližně třicet minut podle počtu přídavek. Celý koncert tak trval necelé dvě hodiny.

Druhý program byl ojedinělý skladbou Variace na myši téma českého hudebního skladatele Ilji Hurníka, který se s Petrem Ebenem zasloužil o vývoj repertoáru pro dětské sbory. Rád psal pro konkrétní tělesa a často byl s nimi kontaktu. Složil písně pro sbor jako je např. Severáček Jiřiny a Milana Uherkových, Bambini di Praga nebo Permoník z Karviné.¹⁰⁰ Tato skladba byla zkomponována a dedikována manželům Kulínským právě pro toto turné po Japonsku, kde měla svou premiéru. Hurníkovy Variace byla vítěznou skladbou 15. ročníku Jirkovské soutěže dětské sborové tvorby roku 1977.¹⁰¹ Tyto písně zahrnují všechny stupně obtížnosti, od písniček pro předškolní děti až po skladby vysoké interpretační náročnosti, určené koncertním sborům.¹⁰² Variace na myši téma jsou další Hurníkovou tvorbou, která v sobě nese prvky kontrastu, drobných hudebních forem a hudebními slohy. Jedná se o variace vlastního Hurníkova popěvku „Byla jedna myška malá“, kterou zpracoval ve čtyřech formách: 1. Jako Bach, 2. Jako Haydn, 3. Jako za romantismu a 4. Jako dnes. Jednotlivé variace se proměňují nejen hudebně (imitační polyfonie – klasicistní hravost, romantická dramatičnost – disonantnost soudobé hudby), ale i slovně, jelikož jednotlivé texty komentují přístup jednotlivých „skladatelů“ ke způsobu zhudebnění.¹⁰³

⁹⁹ *Dopis manželů Kulínských z 27. ledna 1978*, Osobní archiv PhDr. Blanky Kulínské

¹⁰⁰ PECHÁČEK, Stanislav. *Česká sborová tvorba III/A (od poloviny 20. století)*. 1. vydání. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2017. s. 181. ISBN 978-80-7290-932-2.

¹⁰¹ Osobní archiv PhDr. Blanky Kulínské.

¹⁰² Tamtéž.

¹⁰³ PECHÁČEK, Stanislav. *Česká sborová tvorba III/A (od poloviny 20. století)*. 1. vydání. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2017. s. 190. ISBN 978-80-7290-932-2.

V druhém programu od českých skladatelů zaznělo „Vynášení smrti“ od Bohuslava Martinů, „Pastýř a Pastýřka“ od Josefa Suka na slova lidové poezie, „Na saních“ od Františka Škvora na slova Josefa Václava Sládka a „Proč bychom se netěšili“ od Bedřicha Smetany. Z lidových písní zazněly české lidové „Až já odtud pryč pojedu“, „Letěla husička“, slovenské lidové „Dobrá noc, má milá“, „Teče voda, teče“, „Vysoko zornička“, pásmo chodských písní s doprovodem dud, na které hrál Bohumil Kulínský ml.: „Domažlice sú pěkný městečko“, „Červená růžičko rozvíjej se“, „Nědávěj, Haničko, nědávěj“, „Na rozloučení, mý potěšení“, „Za starú Breclavú“, a zpěvy lidu českého s pásmem českých, moravských a slovenských lidových písní: „Měla jsem chlapce“, „Dycky mně matička říkala“, „Kudy, kudy, kudy cestička“, „Liboce sa, liboce“, „Prídi ty šuhajko ráno k nám“ a „Haj husy ze pšenice“.¹⁰⁴

Na Ilju Hurníka si paní doktorka Blanka Kulínská vzpomíná velice ráda: „*S Iljou Hurníkem se spolupracovalo úžasně. Pamatuji si ho ještě jako mladého muže a on mě pamatuje jako patnáctiletou holku. S mým manželem byli velcí kamarádi, protože byli oba z Ostravska a dokonce se znali předtím, než můj muž odešel do Prahy. Vzpomínám si, jak jsme zpívali s Hrabůvskými zpěváčky jeho prvotiny Žabí rondino a Mamky naše, a také na zrod písničky Zasadím jabloňku...*“¹⁰⁵

Bambini di Praga tentokrát zazpívali v následujících japonských městech: Tokio, Hagi, Ono, Itami, Tsuruga, Higašimatsujama, Takasaki, Šibukawa, Óme, Azuma, Tsu, Ueno, Fudžisava, Himedži, Matsujama, Okazaki, Ičinomija, Gifu, Takeda, Komamoto, Urawa, Utsunomija, Jokohama Kamakura a Tokorozava.

Tokijský časopis Echo v roce 1978 o jednom koncertu napsal: „...*Cítili jsme – při začátku introdukce skladby – že tento sbor dosáhl maximální preciznosti. Znamená to, že hudební tradice v Československu si drží svůj standard dodnes.*“¹⁰⁶

Bambini di Praga pokračovala v okouzlování japonského obyvatelstva i při třetím turné do Japonska. Komfort a propagace stále rostl. Rovněž rostl zájem Japonců o českou kulturu, kterou sbor podněcoval zařazením do svého koncertního programu české moderní skladatele.

¹⁰⁴ Brožura 1978, Osobní archiv PhDr. Blanky Kulínské

¹⁰⁵ Rozhovor s PhDr. Blankou Kulínskou [mp3], archiv autora.

¹⁰⁶ Útržky z kritiky Japonsko 1978, Osobní archiv PhDr. Blanky Kulínské

5 Koncertní turné Bambini di Praga do Japonska 1985

Po sedmileté pauze sbor Bambini di Praga již počtvrté navštívil japonské ostrovy. Aby děti neměly problém se školní docházkou, byl zájezd naplánován v období 17. června do 31. srpna 1985, tedy na 75 dní. Jelo třicet pět dětí, které uskutečnily padesát dva koncertů, jednu tiskovou konferenci a návštěvu továrny Coca Cola. Turné se účastnilo 35 dětí, rodina Kulínských a klavírista profesor Vladimír Mencl.

Za těch sedm let stihl sbor oslavit desáté narozeniny nebo se zúčastnili letního festivalu sborové tvorby ve Francii. Navštívil země jako NDR, Monako a Anglie.¹⁰⁷

Pro čtvrté Japonsko máme opět dochované pokyny, které připravil Bohumil Kulínský st. pro své svěřence. Sraz se konal 17. června v 7:00 na letišti v Ruzyni, kde je letadlo OK 892 přepravilo do Moskvy. Z Moskvy letělo ve 20:55 letadlo SU O25 a přiletělo další den do Chabarovsku. Z Chabarovska 19. června v 18:00 vyrazil vlak a zastavil se druhý den v 8:00 v Nachodce. Nachodka byla poslední zastávkou před Jokohamou, kam účastníky zájezdu odvezla loď Khabarovsk.¹⁰⁸ Děti si měly vzít prádlo asi na 10 dní, ručník, mýdlo, pastu na zuby, kartáček, hřeben, prací prostředky pro první dny, pyžamo, hygienické potřeby, jeden teplejší svetr a samozřejmě sborové oblečení. Důležitá je poznámka o nutnosti dohlédnutí výběru oblečení dětí. „Protože je zájezd formou reprezentace našeho státu, prosíme všechny rodiče, aby dohlédli na výběr oblečení svých dětí. Je důležité, aby všichni neustále, tedy i při cestování, vypadaly hezky. Doporučujeme módní, pohodlné, vzdušné a volné oblečení – v Japonsku je příšerné vedro! Nechte doma všechny „babské“ sukně, botičky s podpatkem atd. Musíte vypadat svěže, roztomile, mladistvě – prostě hezky.“ V kufru nesměly samozřejmě chybět léky proti bolesti hlavy, náplast na „kuří oka, na puchýře, na pusy – to se týká vybraných extrovertních typů“. Každý účastník zájezdu dostal přidělené dárky a rekvizity, o které po celou dobu zájezdu pečoval. Rovněž se rodičům doporučuje, aby psali dětem jeden dopis týdně, a to na adresu: Japan Arts Corporation, Ičigaja, Linden Bldg., 29, Honmura-čo, Ičigaja, Šindžukuku, Tokio, Japonsko“¹⁰⁹

¹⁰⁷ ŠKÁPÍKOVÁ, Jitka. *Bambini di Praga: výsluní a stíny*. Vyd. 1. Praha: Mladá fronta, 2007. s. 291. ISBN 978-80-204-1583-7.

¹⁰⁸ *Pokyny – 1985*, Osobní archiv PhDr. Blanky Kulínské.

¹⁰⁹ Tamtéž.

Sbor stále podporovala agentura Japan Arts Corporation, která jako hlavního sponzora získala známou značku šumivých nápojů Coca-Colu. Blanka Kulínská pro Jitku Škápíkovou vzpomíná: „*Naším sponzorem na tomto turné byla Coca-Cola. Od ní jsme dostávali při koncertech v Tokiu přepravky s ledem se spoustou lahví s tímto nápojem. Každý se mohl napít, kolik chtěl. V tom japonském vedru nám to přišlo opravdu velmi vhod. Děti dostaly reklamní trička a tašky a také jsme se byli podívat na exkurzi do továrny, kde se tento nápoj vyrábí.*“¹¹⁰ Sbor pak v továrně uspořádal kratší koncert pro pracovníky továrny. V archivu jsou uvedena i některá významná jména pracovníků firmy Coca-Cola, kteří se podíleli na pobytu a koncertech Bambini di Praga v Japonsku 1985. Jedná se jmenovitě o Akira Uena, viceprezident Coca-Coly, Hiroši Takamatsu, skupinový manažer, Akia Tadenumu a pana Kobajašiho.

S touto firmou se pojí i speciální skladba, kterou pro sbor napsal hudební skladatel Martin Smolka, Etudy pro Bambini. Celý cyklus vznikl díky přátelství skladatele a Bohumila Kulínského ml., kteří byli spolužáci na konzervatoři, a poté i na Akademii múzických umění. Často se scházeli u Kulínských doma a společně tvořili. Etudy vznikly přímo pro sbor Bambini di Praga „na tělo“. Martin Smolka zkoumal a následně i natáčel možnosti lidského hlasu právě díky dětskému sboru, jehož zkoušky často navštěvoval.¹¹¹ Smolka navrhl a napsal určité zvukové kombinace, výkřiky, glissandové gejzíry, skladby tónů a seskupení vokálů. Potom bylo na Bohumilu Kulínském ml., aby všechny možnosti vyzkoušel a ze sbormistrovského hlediska vyhodnotil, zda jsou reálně proveditelná.¹¹² Do několika minut zpěvu, výkřiků, šepotů, hukotu či sykotu se vešla křehká zvuková poezie a snová nálada, ve Hře I – Biograf, stejně jako mírná ironie a parodičnost, ve hře III – Reklama, nebo jazzový „sound“ spolu s improvizací virtuozitou – hra IV - Hra na jazz¹¹³. Třetí část Etud se jmenuje Reklama, která měla hudebně spojit moderní pěvecké techniky s japonskou formou sloganu Coca-Coly „Koka-Kora sawajaka, skattó!“¹¹⁴

¹¹⁰ ŠKÁPÍKOVÁ, Jitka. *Bambini di Praga: výsluní a stíny*. Vyd. 1. Praha: Mladá fronta, 2007. s. 118. ISBN 978-80-204-1583-7.

¹¹¹ Tamtéž.

¹¹² Tamtéž.

¹¹³ Osobní archiv PhDr. Blanky Kulínské.

¹¹⁴ ŠKÁPÍKOVÁ, Jitka. *Bambini di Praga: výsluní a stíny*. Vyd. 1. Praha: Mladá fronta, 2007. s. 119. ISBN 978-80-204-1583-7.

V první třetině koncertního programu zazněly následující skladby:

Petr Řezníček – Atomus Servus Pacis

Johannes Brahms – Ave Maria

Wolfgang Amadeus Mozart – Magická flétna

Giovanni Gabrieli – Alma cortes e bella

Franz Schubert – Ständchen

Antonín Dvořák – Když mne stará matka

Wolfgang Amadeus Mozart – Alleluia

Vladimír Rubin – Jarní suita

Japonské písně – Čísaj aki mitsuketa a Čakiri Buši

Na první třetinu měly dívky následující sborové oblečení: modrá sukně, modrá vestička, bílá halenka, modré boty, bílé punčocháče, „cosi do vlasů (stříbrné, modré, bílé – jen ten, komu to bude slušet!)“ Pánové nosili modrý smoking, bílou košili, motýlka, a do modrých bot bílé ponožky. Tato část trvala 35 minut.

Druhá třetina patřila tradičně pásmu Letem světem Bambini di Praga. Tentokrát ale ani v programu ani v archivu sboru není uvedeno, jaké písně se zpívaly. Na druhou třetiny si dívky oblékly modrou sukni, vyšivanou halenu, bílé punčocháče a modré boty. Oděv chlapců se z první třetiny obohatil pouze krojovou mašlí. Sbor zpíval 25 minut.¹¹⁵

Třetí třetina patřila Jaroslavu Krčkovi a jeho Vítání jara v Čechách, které obsahovaly tance a písně z Čech. Choreografkou byla opět Jarmila Kavková. Jaroslav Krček studoval skladbu a dirigování na konzervatoři v Praze, po ukončení studií pracoval jako režisér, dirigent a upravovatel lidových písní v plzeňském rozhlasu. V roce 1967 založil v Praze soubor Chorea Bohemica, jenž ve svých představeních spojuje složku hudební a taneční, které obě navazují na tradice české lidové tvorby. Své hudebně taneční pásmo „Hej, radost má!“ napsal na objednávku sbormistra Bohumila Kulínského ml. speciálně pro koncertní zájezd sboru Bambini di Praga do Japonska, kde bude mít toto pásmo premiéru. K dalším jeho dílům patří např. Concerto pro dvě flétny a orchestr, opera Nevěstka Raab, 1. symfonie a symfonický obraz „Rozmluvy s časem“. Na třetí třetinu měla děvčata lidový kroj a vše, co

¹¹⁵ Koncertní program 1985, Osobní archiv PhDr. Blanky Kulínské

k němu patří (stužky, věnečky, šátky, čepečky, punčocháče) a boty k lidovému kroji. I pánové se museli převléknout do lidových krojích, bot, podkolenek a nesměli zapomenout na pokrývku hlavy. Sbor zpíval a tančil 20 minut. Celkem tedy trval koncert přes 90 minut.¹¹⁶

Druhý program již nese výraznější změny. Je poprvé zcela vynecháno pásmo Letem světem a je nahrazeno skladbami českých autorů. Poprvé v Japonsku zazněl Věneček a Amicitia od Zdeňka Lukáše, Smetanova Česká píseň, z Dvořákova Jakobína „školní scéna“ a Etudy pro Bambini od Martina Smolky. Skladatelský projev Zdeňka Lukáše sahá od prostých stylizací autentického folklóru přes díla vyhraněné osobnímu přístupu k lidovému umění, až po komorní, symfonické a kantátové skladby. Zdeněk Lukáš, který vstoupil do českého hudebního života nejprve jako sbormistr plzeňského smíšeného sboru a potom jako sbormistr lidového souboru, je dnes autorem mj. čtyř symfonií, několika koncertantních skladeb, kantát a velkého množství skladeb pro sbory všech typů.¹¹⁷

Bambini di Praga vystoupilo v následujících městech: Hačiodži, Moka, Katsuka, Gose, Nara, Kakogawa, Nakanijida, Sakaj, Kašivara, Ohmi Hačiman, Hirakata, Matsudo, Sakuramura, Maruko, Matsumoto, Ina, Nagoja, Makurazaki, Izumi, Nagasaki, Fukuoka, Nakatsu, Šibukava, Džóetsu, Tomioka, Tatebajaši, Utsunomija, Kiryu, Agazuma, Anaka, Numata, Maebaši, Kudži, Hačinoke, Sakata, Sajana a celkem šestkrát v Tokiu.¹¹⁸

Z podrobného itineráře se dozvídáme o pravidelném harmonogramu sboru. Nejčastější položkou v itineráři bylo stravování. To se připravovalo zcela speciálně dle potřeby sboru a jejich koncertnímu turné. Snídaně se pohybovala kolem osmé hodiny ranní, oběd se pohyboval kolem půl dvanácté nebo v některých dnech chybí, a večere kolem devatenácté hodiny. Na některých stránkách jsou dochovány vlastnoručně vepsané poznámky Bohumila Kulínského ml., které se týkaly hlavně přizpůsobení repertoáru k jednotlivému dni nebo dokonce vlastní dojmy z koncertu. Bohužel se mi nepodařilo rozluštit všechna slova, tudíž jsou některé informace záměrně vynechány.

Např. z 19. července si Bohumil Kulínský ml. poznamenal ke koncertu v Hirakatě následující: „*Moc hezký koncert ve staré budově, komorní šatna. Paní na jeviště kytky. Spolu*

¹¹⁶ Tamtéž

¹¹⁷ Osobní archiv PhDr. Blanky Kulínské.

¹¹⁸ *Brožura Japonsko 1985*, Osobní archiv PhDr. Blanky Kulínské.

zpívalo 150 dětí. Autobus zablokovaný. Musely se urvat patníky. Martina Č. poprvé Guantanamera. Natočen poprvé celý koncert. Doplň. nákupy – Yamaha “¹¹⁹.

20. a 21. července vystupoval sbor dvakrát. Nejprve v Kjótském Sejtoku Garden a poté v Syjóvské ženské univerzitě. Bohumil Kulínský si poznamenal následující: „*Nádherná hala, kde koncertují nejlepší světoví umělci. Bohatá škola. Šatny v nebi – vedro. Generálka na 21. 7. - Nejdůležitější koncert v univ. aule, všichni z JAC (Japan Arts Co.) – Cola “¹²⁰*

Bambini di Praga neztratila ani po sedmi letech ohlas v tomto asijském státě. Jeho velkým spojencem se stala firma Coca-Cola, která zajišťovala propagaci a pohodlí členů sboru. Koncerty se opět neobešly bez české hudby a tanců. Vlastnoručně vepsané poznámky Bohumila Kulínského ml. nám pomáhá dotvořit představu čtvrtého koncertního turné po Japonsku.

¹¹⁹ Osobní archiv PhDr. Blanky Kulínské.

¹²⁰ Tamtéž.

6 Závěr

Sbormistrovská práce Bohumila Kulínského st. se odrážela v úspěších sborů, které vedl – Hrabůvské zpěváčky, Dětský pěvecký sbor Československého rozhlasu a Bambini di Praga. Všechny jeho sbory prošly významnou změnou a dosáhly obrovského úspěchu jak v Československu, tak i v ostatních zemích světa. Jeho práce byla založená na správné intonaci a čistotě hlasového projevu. I když byl původem horník, rozvíjel v sobě touhu učit a to pak přenášel na své svěřence, manželku i syna.

Všechna čtyři Japonska jsou specifická svým dlouhodobým trváním v místě pobytu. Další zájezdy do Japonska byla už kratší a po otevření hranic v Československu se do této země dostala další řada dětských pěveckých sborů. Hned první koncertní turné do Japonska znamenal pro Bambini di Praga obrovský úspěch. Byla to vzájemná výměna informací a zkušeností, která pokračovala řadu let. Druhý zájezd byl nejvýznamnější díky dlouhodobosti jeho trvání a vystupováním na světové výstavě EXPO 75. Třetí Japonsko patřilo sice k nejkratším, ale byl důležitý z hlediska repertoárového, kdy manželé Kulínští japonskému obyvatelstvu přinesli skladby českých autorů. Bylo to rovněž první asijské turné, na kterém dirigoval i Bohumil Kulínský ml. Čtvrtý koncertní zájezd do Japonska se uskutečnil po sedmileté pauze a byl důležitý pro Japonce i pro sbor a vývoj další společné spolupráce. Bylo to rovněž poslední koncertní turné do Japonska, kde dirigovala celá rodina Kulínských.

Při psaní práce jsem zjistila pozitivní reakce japonského obyvatelstva na sbor z Československa. Ze začátku u nich převládala spíše zvědavost, poté sympatie a skončilo to bezmezným obdivem nejen sborové práce Bohumila Kulínského st., ale i ladností a pěveckou krásou celého sboru. Bambini di Praga bylo první dětské pěvecké těleso, které se do Japonska dostalo a bylo v pořadí druhé, co se týče československých hudebních souborů obecně. Poté se sbor Bambini di Praga dostal do Japonska ještě osmkrát, a to v letech 1992, 1994, 1996, 1997, 1999, 2000, 2002 a 2004. I přes rozdílnost obou kultur si k sobě díky hudbě našly cestu. Důkazem je toho píseň Ej lúčka, lúčka zelená v japonských zpěvnících.

Tuto práci bych chtěla uzavřít slovy jedné z nejmilejších a nejváženějších osob, se kterou jsem se doposud měla šanci setkat a nechat se od ní vést – slovy doktorky Blanky Kulínské: *„Pro děti je hudba strašně důležitá. Vzkázala bych jim, ať se nenechají nikým rozrušovat, že dělají tuto krásnou práci. Není krásnější věc, než dětský sborový zpěv.“*¹²¹

¹²¹ Rozhovor s PhDr. Blankou Kulínskou [mp3], archiv autora.

7 Prameny a literatura

Archiv. In: *Nippon Hoso Kyokai* [online]. Tokio: 2019 [cit. 10. dubna 2019]. Dostupné z: <https://www2.nhk.or.jp/archives/chronicle/pg/page010-01.cgi?keyword=%E3%83%97%E3%83%A9%E3%83%8F%E5%B0%91%E5%B9%B4%E5%B0%91%E5%A5%B3%E5%90%88%E5%94%B1%E5%9B%A3>

GREGOR, Vladimír a SEDLICKÝ, Tibor. *Dějiny hudební výchovy v českých zemích a na Slovensku*. Vydání 1. Praha: Editio Supraphon, 1973. 237 stran. Comenium musicum; 10. 237 s.

History. In: *Japan Arts Co.* [online]. Tokio: 2019 [cit. 20. května 2019]. Dostupné z: https://www.japanarts.co.jp/about/history_en.html

JINDŘICH, Lukáš. *Bambini di Praga*. Praha, 2010. 61. s. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, obor sbormistrovství.

Kolektiv autorů. *Japonsko inspirace na cesty*, 1. vydání, Praha: Lingea, 2013, 255. s. ISBN 978-80-7508-259-6.

KULÍNSKÝ, Bohumil. *Učíme se zpívat z not*. 3. vyd. Praha: Panton, 1970. 83 s

KULÍNSKÝ, Bohumil. *Vokální stenografie*. 1. vyd. Praha: Panton, 1983. 200 s.

O sboru. In: *Kühnův dětský sbor* [online]. Praha: 2019 [cit. 12. května 2019]. Dostupné z: <http://www.kuhnata.cz/cs/pages/239-o-sboru/>

O nás. In: *Pragokonzert* [online]. Praha: 2019 [cit. 12. května 2019]. Dostupné z: <http://www.pragokonzert.com/o-nas/>

PECHÁČEK, Stanislav. *Česká sborová tvorba III/A (od poloviny 20. století)*. 1. vydání. Praha: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2017. 412 s. ISBN 978-80-7290-932-2.

Preparing Okinawa for Revision to Japan. The Okinawa International Ocean Exposition of 1975, the US military and the construction state. In: *The Asia-Pacific Journal* [online]. Praha: 1997-2019 [cit. 17. května 2019]. Dostupné z: <https://apjpf.org/-Vivian-Blaxell/3386/article.html>

Soukromý archiv PhDr. Blanky Kulínské

Soukromý archiv Zoji Dvořákové

ŠKÁPIKOVÁ, Jitka. *Bambini di Praga: výsluní a stíny*. Vyd. 1. Praha: Mladá fronta, 2007. 301 s. ISBN 978-80-204-1583-7.

Rozhovor s PhDr. Blankou Kulínskou

Rozhovor se Zojou Dvořákovou

Rozhovor s Marcelou Filčevovou

Rešeršní databáze. In: *Úřad průmyslového vlastnictví* [online]. Praha: 1997-2019 [cit. 12. května 2019]. Dostupné z: <https://isdv.upv.cz/webapp/!resdb.pta.frm>

8 Seznam příloh

- I. Přední strana gramofonové desky Bambini di Praga natočena v Japonsku 1973
- II. Přední strana gramofonové desky Bambini di Praga natočena v Japonsku 1975
- III. Úvodní strana textového zpěvníku Bambini di Praga Letem světem z roku 2008
- IV. Dobová fotografie Aquapolis z EXPO 1975
- V. Přední desky použité z archivu PhDr. Blanky Kulínské – Japonsko 1973, 1975, 1978 a 1985 i s brožurami
- VI. Notový záznam písně z Hokajda - Marimó

I. Přední strana gramofonové desky Bambini di Praga natočena v Japonsku 1973

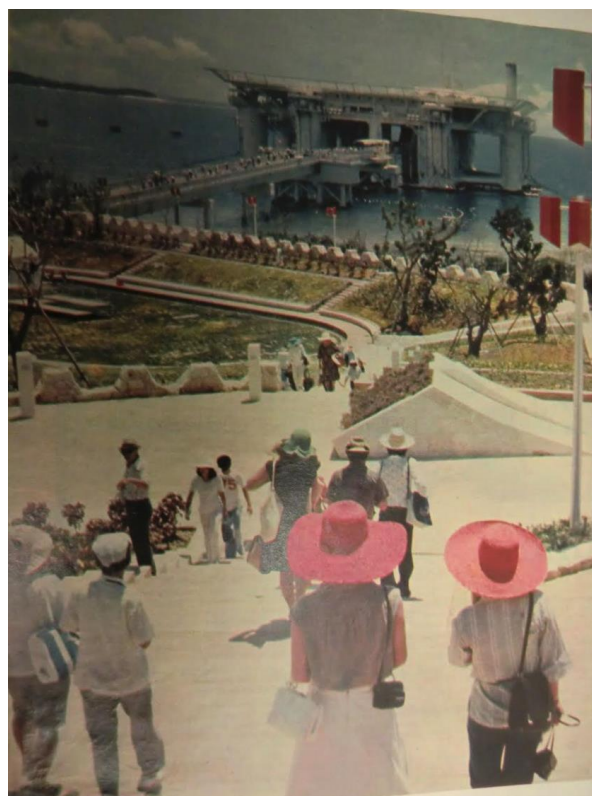
II. Přední strana gramofonové desky Bambini di Praga natočena v Japonsku 1975

III. Úvodní strana textového zpěvníku Bambini di Praga Letem světem z roku 2008

IV. Dobová fotografie Aquapolis z EXPO 1975

V. Přední desky použité z archivu PhDr. Blanky Kulínské – Japonsko 1973, 1975, 1978 a 1985 i s brožurami

VI. Notový záznam písně z Hokajda - Marimó

MARIMÓ
(Nihon-no uta) Japonská milostná z Hokkaidó
Klavírní úprava Emil Strašek

Volně (♩ = 80)

1. Mi - dz mó - - wa - ta - r, ka - dze sa mi - ši,
2. Ha - re - re - ba ũ - ka - b, mi - dz no - u - e,

s - ka - m - no ja - ma - nó, mi - dz ũ - mi - ny,
k - mo - re - ba ši - dz - n, mi - dz no - so - kō,

ũ - ka - b ma - ri - mo - jo, na - ny o - mo - ũ,
ko - ji - wa ka - na - ši - ká, na - nge ki - a - ũ,

ma - ri - mó - jo ma - ri - mó, mi - do - ri - no ma - ri - mó.
ma - ri - mó - jo, ma - ri - mó, na - mi - da - no ma - ri - mó.